

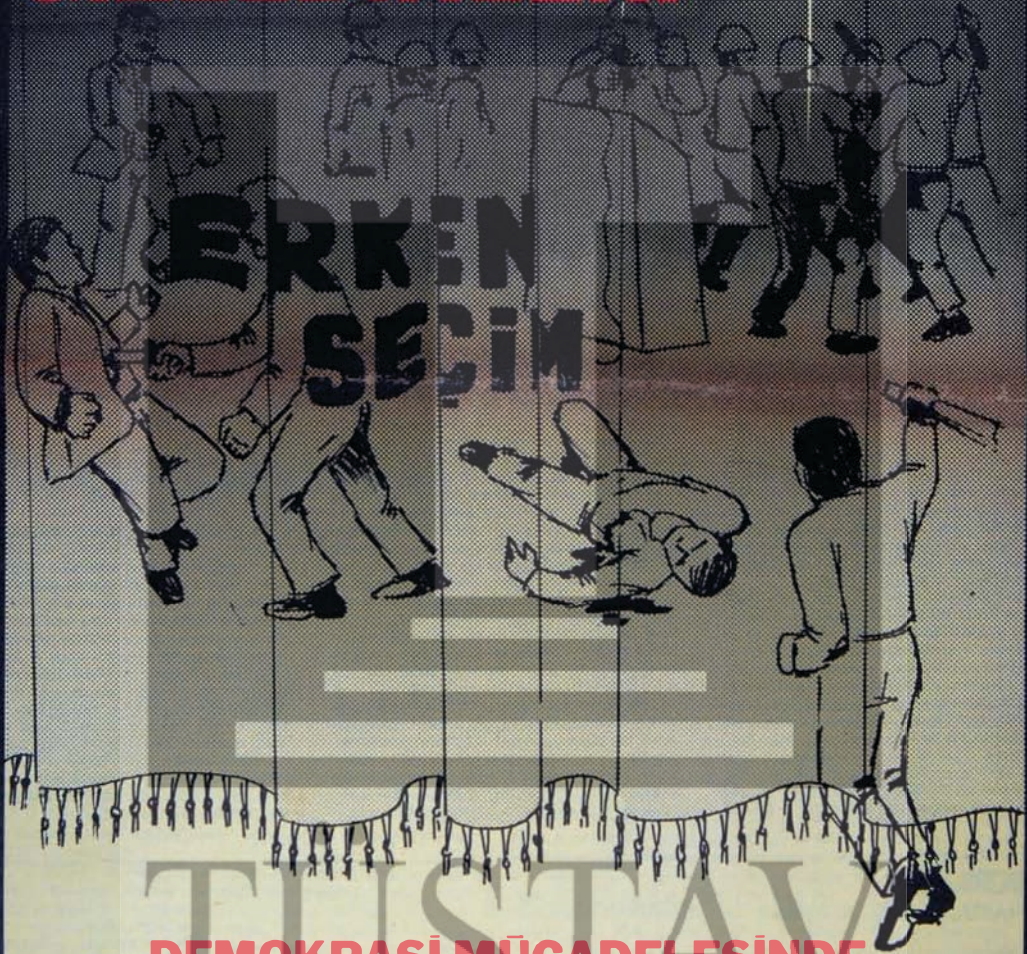
L. Yılmaz
tarafından
TUSTAV'a
bağışlanmıştır

BAĞIMSIZLIK
DEMOKRASİ
SOSYALİZM
İÇİN

YÜRÜYÜS

HAFTALIK SİYASİ HABER VE YORUM DERGİSİ-SAYI: 104-5 NISAN 1977 FİYATI: 5 TL

ERKEN SEÇİM PERDESİNİN GİZLEDİKLERİ

DEMOKRASİ MÜCADELESİNDE
BÜYÜK TEHLİKE

GÜÇ VE İŞBİRLİĞİ SORUNU

Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı Behice Boran, Parti Merkez Yayın Organı *Çark Başak*'ın 1 Nisan tarihli sayısında, TİP'in CHP'ye yaptığı iş ve güçbirliği çabasına üzerinde durdu. Boran, bu konuda Parti'nin 1. Kongresi'nde alınan kararın "seçimler konusunda doğrudan ilişkili olmadığını, ayrı ve daha üst düzeyde, çok daha kapsamlı ve uzun vadeli bir davranış belirlediğinin hiç bir kısıya yer bırakmayacak kadar açık olduğunu" söyledi. Yapılan önerinin olumlu bir yanıt olması halinde, bu çerçevede, seçimlerde de güç ve işbirliği ve bunun alabileceği biçimler üzerinde durulmuş olabileceğini belirtti Boran, "o takdirde de konu, TİP'in seçimlere katılmaması gibi basite indirgenemez" dedi. Boran şöyle devam etti:

"Defalarca belirtmiş olduğumuz gibi, emperyalizme bağlıları heri ülkeler de dahil olmak üzere tüm kapitalist ülkelerde yalnız sosyalizm mücadelesinin değil, ulusal bağımsızlık ve demokrasi mücadelesinin de öncüsü, motor gücü işçi sınıfıdır ve bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm mücadelesi iç içe geçmiş bir bütündür. İşçi sınıfı bu üçlü mücadelesini kendi bağımsız partisi aracılığıyla verir. İşçi sınıfının toplumsal konumu ve işlevi böyle olduğundan dolayı, demokratik güçlerin güç ve işbirliği emteleri açısından her zaman işçi sınıfının bilimsel sosyalist partilerinden ve bu partiler tarafından bilmez çalışmalarını bu birliği etkileştirmeye uğraşarak bunu başarmak kolay değildir. Sürekli, ısrarlı bir çaba gerektirir ve ancak zamanla basanaya ulaştırılabilir. Bunun için, hem bütün demokratik güçlerin en geniş birlik ve dayanışma içinde mücadele etmeleri, hem de CHP ile güç ve işbirliği yollarının seçimlerden sonra da aranmaya devam edilmesi gerektiği gündemimizdedir.

ORTAK PLATFORM NEDİR?

"1. Büyük Kongremizde güç ve işbirliğine yönelik bir ortak platformun dayandırılacağı kararını almak, Parti Programımızı ileri bir tarihte ertelemek ve yeni bir "aşgari program" benimsemek demek değildir. İçinde bulunduğumuz bugünkü koşullardan başlanarak sosyalizme giden yolda arı arıma, kesinleşmiş adımlar atarak ilerlenir. Bu adımlar, hedefe götürecektir temel politik çizgi açısından günün koşullarında atılması gerekli ve mümkün olan adımlardır. Partimizin temel politik çizgisi ile somut koşulların gerektirdiği somut eylemleri arasında bir zıtlık yoktur, uyumluluk vardır; daha doğrusu Parti doğru taktikler ve yöntemlerle bu uyumluluğu sağlar.

"Parti, sosyalizmi hedef alan temel politik çizgisi ile güncel taktik ve eylemleri arasında uyumluluğu sağlar ama, ortak platform üzerine başka parti ve kuruluşlarla güç ve eylem birliği tek boyutlu bir uyumluluk içinde yürümez. Ortak platform'a katılan tüm parti ve diğer kuruluşlar kendi özel ve örgütsel varlıklarını ve kişiliklerini korurlar. Hele işçi sınıfının bilimsel sosyalist partisi kendi programından ve temel politik çizgisinden hiç bir ödün vermez ve o doğrultuda çalışmalarını en kısa bir süre için olsun ertelemeye veya arka plana almaz. Parti, işçi sınıfı ve diğer kol ve kafa emekçisi kitleler içinde kendi örgütlenişini, propaganda ve ajitasyonunu tüm olanaklarını kullanarak

yürütür. Ortak platform'un açıklanması, gerekliliğinin anlatılması ve kabul ettirilmesi çabaları da bu çalışmaların kapsamı içinde olur. onun bir parçasını oluşturur. Bu çalışmalarında parti kitlelerle doğrudan doğruya ilişki, temas icindedir ve çalışmaların hedefi işçi sınıfını ve emekçi kitleleri doğrudan partinin yönlendirici etki alanı içine almaktır.

DİYALOG ZORUNLULUĞU

"Ne var ki, Parti ne kadar gelişse ve büyüse de işçi sınıfının ve emekçi kitlelerin tümünü kendi yönlendirici etki alanı içine alamaz. Bu kitlelerin kimi bölümleri başka partilerin, örgütlerin üyesi veya yanlısı olmakta devam ederler. Bunun için işçi sınıfının bilimsel sosyalist partileri, her yerde ve her zaman, bir yandan işçi, emekçi kitleler içinde doğrudan çalışırken, öte yandan, kitle tabanı, savasal gücü olan demokratik, ilerici nitelikte parti ve diğer örgütlerle temas ve diyalog kurmaya; ulusal bağımsızlık ve demokrasiyi koruma ve güçlendirme konusunda ortak hedef ve talepleri tesbit edip bir anlaşmaya varmaya ve üzerinde anlaşmaya varılan ortak platform veya program uyarınca güç ve işbirliği etmeye de çalışır. Bu iki yönlü çalışmalardan amaç emperyalizme ve faşizme karşı tüm işçi, emekçi kitleleri ve kuruluşları örgütlenmiş birleşik mücadelelerdir. Emperyalizm ve faşizm örgütlenmiş birleşik mücadele ile geriletilir ve yenilebilir.

TEK BOYUTLU UYUMLULUK DEĞİL

"Bir ortak platform veya program üzerinde anlaşılabilir güç ve işbirliğine girilen parti ve kitleler örgütleri arasında, işçi sınıfının bilimsel sosyalist partisinden ayrı değerleri değişik ölçülerde burjuvazinin ve burjuva ideolojisinin etkisi altındadır. Burjuvazi ile onun dayanağı ve ortağı emperyalizmle uzlaşma, ona teslim olma eğilimleri her vardır. Onun için güç ve işbirliği tek boyutlu bir uyumluluk içinde yol alıp gelişmez. İşçi sınıfının bilimsel sosyalist partisi, sürekli uyanık olmak, diğer parti ve kuruluşları uyarak, eleştirerek tartışarak acarak burjuvazi ve emperyalizmle bilerek bilmeden uzlaşmadan onları geri çekmek, ortak platform veya programın çizgisinde tutmak mücadelesini verir. Güç ve işbirliğinin en tutarlı, sebatlı, cesur savunucusu ve koruyucusu işçi sınıfının bilimsel sosyalist partileri olur. Birlik; aynımsınlar, tartışmalar, eleştiriler, mücadeleler içinde oluşan gelişir. İşçi sınıfının bilimsel sosyalist partisinden başını çektiği, etkisini oluşturduğu bu süreç içinde, esas nitelikleri burjuva olan diğer parti ve kuruluşlar değişime uğrayabilirler, tutarlı ve ısrarlı bir demokratik çizgide gelişme yoluna girerler ve demokrasi mücadelesine sosyalizm mücadelesi iç içe geçmiş bir bütün olduğundan, zamanla sosyalizm çizgisine daha yaklaşırlar."

Güç ve işbirliği çabasının CHP tarafından reddedilmiş olmasının, bu çağrıyı gündemden çıkarmadığını belirten Boran şöyle dedi: "ÇHP hem eleştirilecek, uyarılacak, hem onunla ulusal ve demokratik hedefler üzerinde anlaşma ve güç ve işbirliği gerçekleştirilmeye çalışılacaktır. CHP'yi burjuvazi ve ortağı emperyalizmle uzlaşma eğiliminden uzaklaştırmak ve onu ola-

bildiğince, yalpalamadan demokratik çizgi üzerinde tutmak, işçi sınıfımızın partisi olarak Türkiye İşçi Partisi'nin işlevidir."

Daha sonra parlamentoya girinen işçi sınıfı partileri için tasdiği işlemlere değinen Boran, bu işlevin yerine getirilmesinin, parlamento dışında işçi sınıfının ve tüm demokratik toplumsal muhalefetin örgütlenmiş ve mücadeleci gücüne bağlı olduğunu belirtti. Evet sonra şöyle dedi:

SOSYALİSTLERİN PARLAMENTODA VARLIĞI

"Bu nedenlerdir ki, önümüzdeki seçimlerde asıl önemli olan, CHP'nin tek başına iktidar olması değil, demokratik toplumsal muhalefetin etkin biçimde mücadelede yer alması ve sonucunda parlamentoda temsil edilmesidir. CHP'nin sonunda işçi sınıfının politik partisi aracılığıyla ağırlığını doğrutabilirdiği ölçüde CHP demokratik çizgide, bu doğrultuda tutunmak ve ilerlemek zorunluluğunu duyacaktır, kitle tabanında kayıplara uğramamak veya bu kayıpları aşmaya çalışarak, ulusal bağımsızlık ve demokrasiyi koruma ve güçlendirme konusunda ortak hedef ve talepleri tesbit edip bir anlaşmaya varmaya ve üzerinde anlaşmaya varılan ortak platform veya program uyarınca güç ve işbirliği etmeye de çalışır. Bu iki yönlü çalışmalardan amaç emperyalizme ve faşizme karşı tüm işçi, emekçi kitleleri ve kuruluşları örgütlenmiş birleşik mücadelelerdir. Emperyalizm ve faşizm örgütlenmiş birleşik mücadele ile geriletilir ve yenilebilir.

Boran yazısını şöyle tamamladı:

"1975 seçimlerinde Partimizin aldığı CHP'ye oy verilmesi kararına karşı koyup "bağımsız aday" göste-
rerek "işçi sınıfının sesini duyurma"ya kalkışmamız karşılıklı olarak değilmiş: "Sosyalist birliktir seçimlerle kararlar sesini duyurabilmesinin aşgari şartı ise. 1) Seçimlerden önce yetzrl bir süre bu birliktir üzerinde, onu etkileme ve örgütlenme çalışmalarının yapılması olmasın, 2) Seçimlere işçi sınıfının partide olarak katılma hakkının kazanılması olmasın." (Türkiye İşçi Partisi Yayınları: 7, "12 Ekim 1975 Seçimlerinde Tavrımız", s.7) Ekim 1975'te Partimiz bu iki şartı henüz yerine getirmiş değildi; şimdi getirmiş bulunuyor. Türkiye İşçi Partisi, seçimlere katılma konusunda, belirli koşullara en uygun, en geçerli yöntem uygulanabilir bilecektir.

DISK ÜST YÖNETİMİNİN TUTUMU

"DISK üst yönetimi, seçimlerde kayıtsız şartsız CHP'yi destekleme kararını almakla DISK'li işçi sınıfının devrim çizgisinden sapmaya ve CHP'leşmeye çabalarının yeni bir kanıtını daha vermiştir. DISK üst yönetimi, aldıkları kararın DISK'li kitlelerini, işçi tabanını bağlayacağına sanyorsa aldanıyor. Bu yönetim kendi örgüt kitlelerinden ve tabanından kopmuştur ve bu kopma her geçen gün daha da keskinleşmektedir. Bir örgüte öz niteliğini veren, kitleden kopmuş üst yöneticiler değil, örgütü oluşturan kitlelerin kendisi ve onun, biçimsel olarak kademelerde yer almayan gerçek temsilcileridir. DISK'li işçiler sınıf bilinçleri ve DISK içinde kendi gözleri önünde cereyan eden olaylardan aldıkları derslerle seçimlerde nasıl davranacaklarını kendileri saptayacaklardır."

YURUYUŞ

HAFTALIK SİYASİ HABER VE YORUM DERGİSİ

Şahibi:

Nihat SARGIN

Genel Yayın Yönetmeni:

Osman SAKALSIZ

Yazı İşleri Müdürü:

Metin ÇULHAĞOĞLU

Teknik Sekreter:

Bülent ARTAMLI

YÖNETİM:

Konur Sok. 15/B Kızılay

ANKARA Tel: 174581

İSTANBUL BÜROSU:

Piyetli Cad. 21/1 Cemberlitas

İSTANBUL Tel: 263567

ABONE KOŞULLARI:

Yıllık: 200 TL

6 Aylık: 100 TL

POSTA ÇEKİ: YURUYUŞ Dergisi 100234

İLAN KOŞULLARI:

Arka Kapak (Renkli) : 15 000 TL

Arka Kapak (Siyah Beyaz) : 12000 TL

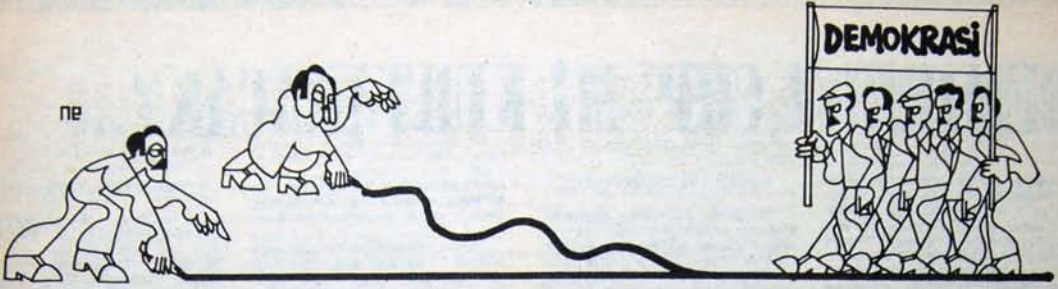
İç sayfalarda siltun santim: 40 TL

Yayın İlanları % 50 indirimlidir.

BASKI: Daily News Web-Orset Testileri

KAPAK: CAĞDAŞ GRAFİK

DEMOKRASİ MÜCADELESİNDE BÜYÜK TEHLİKE

YALÇIN KUÇUK

Her zaman kesiti, birçok etkenin bütünlüğünü yansıtır. Herhangi bir zaman kesitindeki gelişmeleri tek bir etkene indirgemek doğru olmaz. Bu, genel olarak doğru bir değerlendirmedir. Ancak bu doğru değerlendirmeden, doğru olmayan sonuçlar çıkarmamak gerekir. Her zaman kesitine damgasını vuran etkeni gözden uzak tutmamak gerekir. 1965-69 dönemi incelenirken de bu döneme damgasını vuran etkenin hatırlanması zorunlu. 1965-69 dönemi, Adalet Partisi'nin tek başına ve büyük bir çoğunlukla iktidarda olduğu dönem. Aynı zamanda da görelî olarak Cumhuriyet Türkiye'sinin en "demokrat" yılları. Neden? Bu dönemde Adalet Partisi bugüne kıyasla daha "demokrat" mı idi? Bu soruya olumlu cevap verilebilir. Ancak böyle bir cevap yalnızca bir durumu teşbit etmek anlamına geliyor. Nedenlerine inmiyoruz.

Nedenlerin birisi, hiç kuşkusuz, sermaye sınıfının yapısı ve sorunları. Bu yapı ve sorunlar, belirli sınırlar içinde çözümlere yöneliyor. Sorunun bu yanı sıra üzerinde yeterince duruldu. Şimdi diğer yanını ön plana çıkarmak gerekir. Diğer yan şu: 1965-69 döneminde işçi sınıfının siyasal partisi, en azından bir parlamento grubu ölçüsünde, yasama organında temsil edildi. Yasama organının bütün olanaklarını, parlamento dışındaki muhalefetle birleştirerek, sermayenin antidemokratik girişimlerini durdurmak ve geriletmek için kullandı. Sayıca küçük bir grup, işçi sınıfından ve emekçilerden aldığı nitel güçle, sermayenin faşist eğilimlerine geçit vermedi.

Demirel, sayıca küçük fakat nitel olarak büyük ne yapabileceğini çok iyi biliyor. Kişisel ve sınıfsal deneyimi ile biliyor. Demirel 1965-69 dönemini de, 1973-77 dönemini de yaşadı. 190 kişilik CHP grubunu da, CHP'nin "umut" haline getirilen liderini de çok ciddiye almadı. Ciddiye aldığı bir nokta var. Bunu da açıkladı. "CHP ile TİP işbirliği yaparsa, CHP TİP'in yanına gider" dedi. Bu, Demirel'in büyük korkusu. Demirel de, burjuvazi de çok iyi biliyor: İşçi sınıfı partisinin parlamentoda temsil edilmesinin, Halk Partisi'nin parlamento içi ve dışı eylemlerini büyük ölçüde etkileyeceğini biliyorlar. Burjuvazi de, Demirel de çok iyi değerlendiriyorlar: İşçi sınıfı partisi parlamentoda temsil edilmedikçe bir CHP iktidarından sanıldığı kadar çekinmiyorlar.

Demirel ve burjuvazinin bildiklerini CHP'de biliyor. Bilmemesi olanaksız. Çünkü CHP de bir burjuva partisi. Çünkü CHP şimdiye kadar söylediklerini, yasa ve tüzüklere saygı edebiyatını bir yana atıp erken seçim gerçekleştirme cambazlığı içine girer. İşçi ve emekçilerin yararına bir şey konusunda bu denli "ustalık" göstermemiştir.

CHP Haziran seçimini gerçekleştirmek için niçin ve nasıl bu denli "usta" laştı? B. sorunun cevabını açıklayanlardan biri Mustafa Ekmekçi oldu. Ekmekçi 31 Mart 1977 tarihli Cumhuriyet'te sordu: Pekli niye CHP 'erken seçim'e böylesine sarılı? Cevabını da verdi: 'Sol partilerin seçime gireceklerini söylüyorlar, Haziran'da toplanamazlar, hal buysa Ekim'de böyle olmayabilir.'

Oysa Haziran'da yapılacak seçime Türkiye İşçi Partisi girebilecek. Burjuvazinin de, burjuvazinin partilerinin de korkuları burada. Korkmakta haklılar. Ancak seçimi Haziran'a alıp korkularından kurtulacaklarını hesapla-

lamak haksızlar. Haksız olduklarını görecekler.

Çok söyündü ve yazıldı: CHP bir burjuva partisi. Ancak Adalet Partisi ile aralarında bir fark var. Halk Partisi'nin tabanında demokrat öğeler yer alıyor. İşçiler, köylüler ve küçük burjuvalar yer alıyor. Bu öğeler Adalet Partisi'nin tabanında da var. Ancak, CHP'nin tabanındaki öğeler, her zaman tutarlı olmamakla birlikte demokrat bir bilince de sahip. CHP'nin Adalet Partisi'ne göre önemli ayrılık noktalarından biri burada. Bu ayrılık, sosyalist hareketin her iki partiyi baktığı açıları arasındaki ayrılığın da temelini oluşturuyor.

Bu ayrılık, doğal olarak Halk Partisi'nden belirli demokratik işlevlerin beklenmesine yol açıyor. Bu işlevlerin gerçekleşmesi, tabandaki demokratik bilince sahip öğelerin etkinliğinin artmasına bağlı. Bu potansiyel bugün etkin bir biçimde harekete geçmiyor. Ama yarm geçebilir. Ancak geçmesini engelleyecek unsurları da düşünmek gerek. Sosyalistler, ner tüntü demokratik potansiyeli harekete geçirmek için mümkün olan tüm dikkat ve çabayı göstermek durumundalar. Göstermekten de geri kalmıyorlar.

Buraya kadar söylenenler üzerinde daha öze de duruldu. Söylenenleri şöyle özetlemek mümkün: Halk Partisi'nin tabanındaki bu demokratik potansiyeli hesaba katmadan bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm mücadelesinin stratejisi kurulamaz. Bu noktanın kesiniğe gözönünde tutulması gerekli. Tutuluyor. Ancak, bu noktanın bir de tanımlayıcı yanı var: CHP'nin yansıttığı demokratik potansiyeli abartmamak gerek. Daha açık bir deyişle, CHP'den beklenen demokratik işlevleri abartmamak gerek. Böylesine bir abartma, demokratik toplumsal muhalefetin geliştirilmesinde düşülecek büyük bir yanılgı olur. Demokrasi mücadelesinde büyük bir tehlike olarak ortaya çıkar.

Bugün Türkiye de demokrasi mücadelesindeki en büyük tehlikelerden biri, Halk Partisi'nden deklenecek demokratik işlevlerin abartılmasında düşümleniyor. Bugün Türkiye bu düşüme karşı karşıya bulunuyor. Bu düşümü ısıtıp ısıtıp öne sürmekte CHP liderliği de yetersiz kalıyor. Bu düşümü büyük büyük piyasaya sürmek, bazı yılın demokratlara düşüyor. Sıradan bir CHP üyesinden daha tutarsız, 12 Mart yılınığında kendilerini kurtaramayan bu kesim, piyasaya sürekli olarak aynı nakaratı sunuyor: Mücadele, sermayeden yana MC ile emeğin örgütlenmesinden yana CHP cephesi arasında imiş.

"Emeğin örgütlenmesinden yana" bu cephe çok ilginç. İşçi sınıfı partisi ile ortak bir platform oluşturma cesaretinden bile yoksun. Bu cephe, başta Batı Alman sermayesi olmak üzere, Avrupa sermayesi ile bütünleşmek amacıyla bazı girişimlerde bulunuyor. Ancak, sermayeden korkusundan, işçi sınıfı partisi ile belli bir diyalogo sürdürmekten kaçınıyor.

Haziran'da erken seçimin bir tek anlamı var: Sermayenin iki cephesi arasında bir seçim yapmak. CHP ile AP'nin, büyük sermayenin diktesi ile böyle bir seçimi kabul ettikleri anlaşılıyor. Büyük burjuvazinin hesapları uygulama alanına sokuluyor. İşçi sınıfı partisi bu hesapları büyük ölçüde bozacak. Hesapların diğer bölümü de bir süre sonra bozulacak. Hesaplar bozulduğunda, en büyük kaybın CHP'nin demokratik işlevlerini abartan yılın demokratlara ait olduğu görülecek. Çok kısa bir zaman içinde, Hızla akan zaman içinde.

DEMİREL'İ CHP' Mİ KURTARACAK?...

Soygun, sömürü, işbirlikçilik, uydu- luk, teslimiyetçilik, kan, kâr, kir, gîd- det, terör, terip, çınayet, yalan, dolan ve bıcümle irini kan dolaşımında sak- layan emperyalizme bağımlı Türkiye kapitalizmi, iktidarıyla ve irili üfaklı bütün gerici politik temsilcileriyle birlik- te geçtiğimiz hafta bir kez daha gözler önüne serildi.

İki yıllık sefih yönetimiyle, ülkenin ileriyeye dönük, demokratik gelişim ve açılım ufkunu kana boyamağa, faşist uygulamalara ülkenin tüm ilerici, demok- rat ve yurtsever güçlerini ezmeğe, temelde de, işçi anafı ve müttefki tüm emekçi kitleler üzerinde ağır bir politik ekonomik baskı ve şiddet yönetimini kökleştirmeğe, çalışan MC iktidarı, te- peden tırnağa suçluluk yaftasına sarınır- ken, "demokratik sol anlayışla" kendini biçimleyen, sosyal demokrat muhalefet de, büyük sermaye kundağında ibret verici bir sürükleniş örneklerini sergi- leledi.

BUNALIM VE SÖRÖKLENİŞ...

Türkiye'nin, bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm mücadelesi yönünde sahip ol- duğu toplumsal potansiyelinin ertan bi- linçliliği ve günden güne örgütlü güç ve yapıda gelişen politik kararlılığıyla elde ettiği ve sermayeye karşı dayattığı ka- zanımların, diyalektik anlamıyla ortaya çıkarttığı sonuçlar ve geçtiğimiz haftaki gelişmelerle varılan duraklar her yönden önemlidir.

Bunun yanı sıra, işbirlikçi soygun ve sömürü düzeninin yapısal bunalım ve bozunuyla desenlenen tabloda, serma- yenin iç sürüşme ve çelişkileri, derin-leşen çıkar ve politik vurgun hesapla- rıyla birlikte, kadim "kuyudan adam kurtarma" rolüne duyulan iştah ya da sürüklenişler de ilginçti...

Gelişmeler AP ve CDP'nin "erken seçimi" gerçekleştirmek için meclis iç- tüzüğüne ilişkin maddesini değiştirmek yönünde oluşturdıkları iş ve güç bir-

liği ile adım aldı ve Cuma günü Demirel hakkında verilen bir gensoru önergesi üzerinde ortak oy kullanımına kadar vardı...

Nesnel anlamı itibariyle geçtiğimiz haftanın Cuma günü Millet Meclisinde göz önüne çıkan durum, sosyal demok- rat ana muhalefet CHP'nin öteden beri AP'yi MC'den yalıtma ve ibraya varan hesaplarının dayandığı temeli ele ver- mekte gecikmedi.

Bundan bir süre önce, AP'nin mütem- min cüz'ü niteliğindeki MHP'yi suçlu ilan edip "seçim hükümeti" aradığını ilan eden CHP, daha sonra MHP'ye de razı olduğu tescil eden karar ve giri- şimle erken seçime "eve" demiş ve bu süreç içinde de, her türlü dar poli- tik çıkar ve hesaplar dışında oluşturul- maları beklenen demokratik gelişim ve uzun vadeli korunup, geliştirilmesi yönünde- ki "ortak platform"lardan arındırılmış kanıtlarını sergilemeye çalışmıştır...

MOBİLYA VE LOCKHEED

Bu arada erken seçimevaracak içtüzük görüşmelerinin yanısıra Mobilya ve Lockheed yolsuzluklarına ilişkin hasır- lık soruşturma komisyonları raporları ardarda açıklandı ve bu kez CHP, sa- tur arası bir politik tutumla başta De- mirel olmak üzere bir takım etkili ve yetkili kişileri "son anda" kurtarma rol ve hevesine saplandı ya da saplan- mak zorunluluğunu duydu!..

Geçtiğimiz haftanın Cuma günü Millet Meclisi Genel Kurulu toplantı- nın arifesinde Lockheed Komisyonu Başkanı CHP Tekirdağ Milletvekili Yıl- maz Alpaslan bir basın toplantısı düzen- ledi ve şunları söyledi:

"Bir yılı aşkın zamandır çalışmaları- nı sürdüren komisyonumuz bir yandan hükümetin, diğer yandan bazı askeri çevrelerin bütün engellemelerine rağmen Lockheed rüşvet olayını aydınlağa ka- vuşturmuştur.

Raporumuzda (F-104 S) uçaklarının ikinci partisinin alımında büyük rüşvet- lerin yendiği saptanmıştır..."

Alpaslan'ın ilk anda şok etkisi ya- ratan açıklaması şöyle devam etti: "Raporumuzda her ne kadar aske- ri çevrelerdeki sorumluluklar kişiler olarak belirlenmemişse de, kurumlar belirlenerek sorumluların kimler olduğu gerçeği ortaya çıkarılmıştır.

Rüşvetin yanısıra büyük yolsuzluklar, yasadışı işlem ve eylemlerin yapıldığı da kesin biçimde ortaya konmuştur..."

YETKİLİ VE ETKİLİLER!...

Yılmaz Alpaslan bundan sonra so- rumluların sıralamağa başladı:

"Bu arada komisyonumuz Başba- kan Süleyman Demirel ve Milli Savun- ma Bakanı Ferit Melen'in çeşitli işlem ve eylemlerinden dolayı haklarında TBMM'de soruşturma açılması gerektiği bulgularını da saptamış ve rapor altına almıştır.

Anayasa'nın 88. ve içtüzüğüne 103. maddesini kasten ihlal ederek Lockheed rüşvet olayının aydınlağa çıkarılmasını önleyen Genelkurmay Başkanı Orge- nel Semih Sancar ve Genelkurmay As- kerî Savcısı haklarında da yetkili askeri, adli mercilerde kovuşturma açılmasını gerektirdi de, araştırmamızın gereği or- taya çıkan sonuçlar arasındadır..."

BU NE PERHİZ!...

Yılmaz Alpaslan'ın bu basın top lan- tısında sonarı Millet Meclisi erken se- çime olanak verecek şekilde düzenle- nen içtüzük değişikliğini görüşmek ü- zere toplandı. Ancak bu arada DP'nin Süleyman Demirel hakkındaki bir gen- soru önergesi okundu.

Erken seçimi engellemek yönünde haftanın başından beri sürdürülen DP- MSP dayanışması, gensoru önergesinin lehindeki yönü oluşturuyordu. AP'nin yeni malumdu ama CHP ne yapacak- tı?..

CHP'nin bu konuda nasıl bir tavr takındığı biraz sonra anlaşıldı.

DP grubu, gensoru önergesinin, Mec- lis Başkanlığına verildiği andan itibaren üç birleşim içinde ele alınması gerekti- ğini, yani gensorunun en geç Salı günü- ne kadar görüşülmesini istiyordu. Bu yöldaki DP görüşüne, oturuma başkan- lık eden Kemal Güven baştan "eve" dedi. Ancak bir süre sonra, önceki dü- şüncesinden vazgeçerek, gensorunun, meclis genel kuruluna geldiği andan iti- baren, Çarşamba gününe kadar ele al- nmasını savundu.

Sonuçta açık oylama yapıldı. Sonuç CHP adına yürekler acıydı. MSP ve DP ilk görüş, AP ve CHP ikinci görüş lehinde ortak oy kullanmışlardı.

Коммунистическая партия Советского Союза

ПРАВДА

Орган Центрального Комитета КПСС

Газета основана
5 мая 1912 года
В. И. ЛЕНИНЫМ

№ 66 (21401)

Понедельник, 7 марта 1977 года

Цена 2 коп.

АКТУАЛЬНЫЕ ЗАДАЧИ

АНКАРА, 6. (Соб. корр. «Правда»). В Стамбуле завер- шился съезд Рабочей партии Турции, одной из ведущих пар- тий страны, выступающей за интересы трудящихся.

С отчетным докладом о съез- де, собиравшего газету «Ватан», вы- ступил Бехиде Боран, генераль- ный председатель Рабочей пар- тии. Участники съезда, отме- чает газета, основное внимание уделили проблемам экономиче-

ского и аутриполитического по- ложения в стране в свете пред- стоящих в этом году парламент- ских выборов, борьбе трудящих- ся за свои права. Делегаты вы- сказали за принятие закона, который разрешил бы рабоче- му классу Турции проведение всеоб- щих забастовок и забастовок сол- дадарности, а также законода- тельство о правах сельскохозяй- ственных рабочих.

В решениях, единодушно при-

нятых съездом, подчеркивается необходимость единства дейст- вий всех профессиональных сил, вы- ступающих за мирный и демок- ратический путь развития Тур- ции. В них, в частности, содер- жится обращение к правительст- ву легализовать деятельность коммунистической партии, указы- вается на необходимость провоз- глашения всеобщей политической аннигиляции.

А. ФИЛИППОВ.

GÜNCEL GÖREVLER

Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nin günlük yayın organı Pravda Gazetesi'nde Türkiye İşçi Partisi'nin Birinci Büyük Kongresi ile ilgili bir yazı ver aldı. "Güncel Görevler" (Aktüal'ne Zadaçi) başlıklı vazı aynen şöyle:

"İstanbul'da, emekçilerin çıkarlarını savunan, ülkenin en önde gelen partilerinden birisi olan Tür- kiye İşçi Partisi'nin Kongresi tamamlandı.

Vatan Gazetesi'nin bildirdiğine göre Kongre, İşçi Partisi'nin Genel Başkanı Behice Boran'ın sun- duğu raporla başladı. Gazete, Kongre delegelerinin bu yıl yapılacak parlamento seçimlerinin ışığında ülkenin ekonomik ve siyasal sorunları ile emekçilerin haklarını elde etmek için sürdürdükleri mücadele üzerinde dikkate durduklarını yazdı. Delegeler, Türkiye işçi sınıfına genel erve ve dayanışma ervevi hak- larını sağlayacak yasaların çıkarılmasını ve tarım işçilerinin yasal güvenliğe kavuşturulmasını istediler.

Kongrede oylarlığı ile kabul edilen kararlarda, Türkiye'nin bars ve demokrasi yolunda isteyen tüm ilerici güçlerin eylem birliğini zorunlu olduğu vurgulandı. Bu karar arasında Komünist Partisi'nin eylemlerinin legalize edilmesi için hükümete çağrıda bulunulması ve genel sivasal affın çıkarılmasının zorunlu olduğu, özellikle ver aldı."

BİR "SADAKAT" ÖRNEĞİ!...

İlk bakışta bir günlük farkın önemsiz olduğu ileri sürülebilir. Ancak görünürde, bütün sorun içtüzüğün 93. maddesinde yapılacak değişikliğe düşülmektedir. Pazartesi ya da Salı içtüzükte değişiklik yapılacak olursa genoronun ele alınıp alınmayacağı özzerde yapılacak tartışmada önce, sosyal demokrat muhalefetin içine düştüğü politik sürüklenişin boyut ve batağı düşündürücüdür.

İki yıldır Demirel hakkında bir genosurya Media içinden aritmetik fazlalık sağlamak için yurtdışını söyleyen CHP yanı başında DP ve MSP oylarını iterek kendince "usul" ve AP'ye sadaka örneği veriyordu!...

CHP'nin bu konudaki "sairane" gerekçesi de şöyledir: AP'ye ahde vefa yolunda celme atmazdık. İçtüzük maddesi değişsin, tartışırlarına ve kullanırlar!...

Aslında bu tartışmaların genel kurulda yapıldığı andan iki saat önce Yılmaz Alpaslan Lockheed rüşvet olayı konusunda açıklama yapıyor başta Demirel olmak üzere diğer sorumlular hakkında soruşturma açılmasına gerek olduğunu ilan ediyordu...

İki olay arasında elbette bir takım ilintiler mevcuttu. CHP, "kendisine taş atanlara gül atıyordu", ne kadar hoşgörü sahibi olduğunu kanıtıyordu!...

ROŞVET VE GERİSİ!...

Alpaslan açıklamalarına Cumartesi günü de devam edeceğini belirtmişti. Yapacağı açıklamada da şu hususlara yer veriyordu:

"ABD Senatosu Dış İlişkiler Komisyonunun ilgili Alt Komitesi hazırlanan raporda, Lockheed firmasından rüşvet alan ülkeler arasında Türkiye'nin de adı belirtilmiş, Lockheed Firması, Altay Kolektif Şirketi sahibi ve firmamızın Türkiye temsilcisi Nezh Dural'a Türkiye'de nüfuz kazanması ya da rüşvet dağıtması için kullanılmak üzere 876 bin dolarlık ödeme yapmıştı.

F-104 S uçaklarının ahmında, doğrudan doğruya Alitalia firması ile yapılması gerekli görüşmelere Lockheed şirketi temsilcileri de katılmış, ayrıca firmayı temsil eden bazı kişiler, Türkiye'deki eğitim uçuşlarında da bulunmuşlardı.

Türkiye ile ABD Adalet Bakanlıklarında yapılan anlaşma gereğince Türkiye'ye üç paket belge gönderilmesi gerekirken ilk paket gelmiş ve arkası kesilmişti. Oysa bu belgelerde büyük bir olasılıkla Dural'dan rüşvet alan kişilerin hakkında bilgi bulunuyordu....

Yapılan incelemelerde, Altay Kolektif Şirketinin firmamızın Türkiye temsilciliğinin yanı sıra, Türk Hava Kuvvetlerinin uçak ihtiyacı ve yüksek dereceli yöneticileri hakkında bilgi vermek gibi faaliyetler bulunduğuna da belirlenmişti.

Lockheed firması, Dural'a "fevkalade masraf" adı altında 102 bin dolar ödemiş, bu paranın nereye gittiği belirlenmemişti. Altay Kolektif Şirketi ile Lockheed firması arasındaki ilişki ve faaliyetlerin Türk Ceza Kanunlarına göre suç niteliğinde bulunduğuna anlaşılmıştı.

Uçakların alınmasına ilişkin Milli Savunma Bakanlığınca hazırlanan dosya nedense bir türlü komisyonla verilmemişti. Bu dosyaların verilmemesi, komisyonun işini büyük ölçüde engellemişti.

Ayrıca Lockheed patentli F-104 S uçaklarının şimdiye kadar sadece Türkiye'ye satıldığı belirlenmişti. Bunun yanı sıra, Alitalia ve Lockheed şirketlerinin bu uçakları satmak için Türkiye'ye yaptıkları girişimlerin 1972 yılından bu yana sürüp geldiği anlaşılmıştı. Yani bunlar savunulduğu gibi, Kıbrıs hareketinin doğurduğu zorunluluk sonucu alınmamıştı.

Ayrıca ikinci filonun alınması sırasında başka firmalardan daha cazip, ucuz ve uygun şartlarla teklifler geldiği halde bunlar ciddi değerlendirilerek hiçbir şekilde satın almayacağı değerlendirilmemişti.

Birinci filodaki uçaklara toplam 3 milyon 355 bin dolar ödenmesi üzerinde anlaşılınca, bu fiyat nedense 3 milyon 800 bin dolara yükseltilmişti.

İkinci filodaki uçaklar için her birini 482 bin dolar artış gelmişti Bu fiyatın son günde binbir güçlükle ve pazarlıkta sonra belirlendiği iddia edilmiş oysa sözleşmenin yapılmadan dört gün önce Nezh Dural'a gönderilen bir belgede, bu fiyatlar açıkça ortaya konduğu gibi kendisinin uçak başına komisyonunun da 5 bin dolardan 92 bin dolara yükselttiği belirtilmişti.

Bu fiyat artışlarının gerekçesi ise açıklanmıyordu. Ayrıca bu uçakların teslim süresi sözleşmede altı ay olarak belirlendiği halde ilk üç uçak için 7,5 ay daha sonraki uçaklar için de 18 ay kadar uzatılmıştı. Firmamızın bu durumda, sözleşmede yazılı olan gecikme cezasını ödeyip ödemediği de belirsizdi...."

BİR ADIM DAHA

Yılmaz Alpaslan ayrıca adli, idari ve askeri mercilere yürütülen incelemeler hakkında da komisyonun görüşünü şöyle özetliyordu:

"... Adli mercilere yürütülen soruşturmanın uzun bir süre geçmesine rağmen hala karara bağlanmamıştı. Ayrıca mahkemelerin Altay Kolektif Şirketine ait bilgi ve belgelere el koymasına gerekirken, bunu yapmamış olması büyük bir noksanlıktı.

Askeri savcılığa yapılan incelemede ise görevsizlik kararı verilmişti. Daha sonra alınan kovuşturmayla yer olmadığı kararı ise eksik ve gereği gibi değerlendirilmeyen belgelere dayanıyordu.

İdari inceleme yapmak amacıyla kurulan komisyon da (Genelkurmay Başkanlığı ve Milli Savunma Bakanlığınca) bu konudaki görevini tam olarak yerine getirmemişti.

Oysa Maliye Bakanlığının müfettişleri ve hesap uzmanlarının yapılan incelemede Altay Şirketi sahibi Nezh Dural'ın Türk parasını Koruma kanununa aykırı hareket ettiği tesbit edilmişti...."

Lockheed rüşvet olayının araştırma ve incelemeler sonucunda sırtın yüzü buydu.

BU DA MOBİLYA! ..

Mobilya yolsuzluğu konusunda da ilgili komisyon Perşembe günü kararını açıklıyor ve başta Başbakan Süleyman Demirel olmak üzere, Maliye ve Ticaret Bakanları Yılmaz Ergenekon ile Halil Başol haklarında soruşturma açılması gerektiğini ilan ediyordu.

Komisyon Başkanı CDP'li Mehmet Altınyedioğlu daha sonra yaptığı açıklamada "haklarında soruşturma istenen bakanlar, ihracatın usulüne uygun olarak yapıldığı, firmaların hayali olmadığı yolundaki açıklamaları ile gerçek dışı beyanlarda bulunmuşlardır" diyor-du.

Komisyon Başkanı yapılan incelemeler sonunda mobilya diye sunta ihraç edildiğinin, ihraç edilen malların yalnız vasıfları ve değerleri bakımından değil miktar ve ağırlıklar bakımından da resmi makamlara gerçek dışı belge verildiğinin saptandığına işaret ediyordu....

Mobilyaların nakli ile ilgili belgelerin sahte olduğu, malların ithal eden şirketlerin ihraç ve uydurma şirketler olduğu, ihraç edildiği ileri sürülen malların bir kısmının verilen talimat ile ilgili yerde yakıldığı bir kısmının yağmur altına terk edildiği delillerle saptanmıştı.

İki yıllık eylem ve işlemleriyle demokrasi düşmanlığı, Anayasa ve insanlık suçluluğu gözler önünde olanların sömürü ve soygun çarkından nasıl yararlandıkları sadece iki örnekle kanıtlanıyordu... Düzmece terör ve cinayet teşahhaları, ilerciler, yurtsavırlar ve sosyalistlere karşı girişilen amansız kayım ve saldırının beslediği kamyak ve gerçek buydu....

CHP VE SORULAR!...

Şimdi bir soru ortadadır: CHP Mobilya ve Lockheed soruşturmasının seçime kadar tamamlanmasının içtenlikle yanındadır mı? Yanındaysa bunun MC ile seçime gidilecek bir hükümet nasıl olacağını açıklayabilecek midir?

Hem MC ile erken seçime gidilmesi hem de soruşturmanın sonuçlanması nasıl mümkün olabilecektir?... Bu sorular eklenecek önemli bir soru daha vardır: Suçluluğu ayıyuka çıkmış böyle bir suçlu yönetimin seçim ve sandık güvenliği sağlayacağına inanılmakta mıdır?...

Ve olası bir sandık ve seçim ganterliğinin sonuçları, böyle bir yönetime şimdiden "evet" demekle kabullenmek midir?...

Bu sorular bugünden sorulmakta ve Türkiye'nin ezici demokratik toplumsal muhalefeti tarafından CHP'ye ha-

trlatılmaktadır...

Üç buçuk yıllık yasama dönemi boyunca, yaklaşık 190 kişilik kalabalığı parlamento içi demokratik çalışmaya yönelmeyen CHP, hangi parlak anıyı göstererek, demokrasiye sahip çıkacağına, geliştirip geliştirileceğini ileri sürmektedir?...

CHP'nin üç buçuk yıllık meclis içi varlığı, o da içindeki demokrat ilerciler muhalefelin direnmesiyle sadece DGM konusunda demokratik işlev görmüştür.

MC ile seçime "evet" diyen, parlamentodaki çelişkil, tutarsız hal ve hareketleriyle "demokratik sol anlayışa sahip" CHP Demirel'i ve teferruatını neanel anlamda kurtarma anlamına gelen tutuma neyin peşindedir? "CHP iktidara gelmezse yandık" diye başlayan küçük burjuva hesapçılığının darlığı ile bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm mücadelesinin bütünselliğini kavramak mümkün değildir.

"SOSYAL EMPERYALİZM" VE TUTARLI OLMA ZORUNLULUĞU

Cumhuriyet Halk Partisi, seçim kampanyasını Gaziantep'te Ecevit'in konuşması ile başlattı. CHP'nin diğer mitinglerine olduğu gibi Gaziantep mitingine de bazı davetsiz "konuk"lar katıldı. Gazetelerde yer alan haberlere göre "Çepçeli" ve "Aydınlıklar" olarak tanımlanan bu davetsiz "konuk"lar miting sırasında belirli sloganlar attılar ve olay çıkartmak istediler.

"Aydınlıklar" olarak nitelenen grubun attığı sloganlar arasında "Kahrolsun sosyal emperyalistler!", "kahrolsun sosyal faşistler" gibileri de var. Bu da gazeteler yazıyor. Gazeteler, bir de Ecevit'in, mitingi sabote etmek isteyen bu grupçuklara büyük bir tepki gösterdiğini yazıyor. Ecevit, bu grupçukları "solculukla ilişkisi olmayan bilinçsiz kişiler" olarak niteliyor.

Çok doğru. Ecevit'in tepkisine hak vermek mümkün değil. Ancak tepkilerin tutarlı olması da bir başka zorunluluk. Ecevit, bu tür grupçuklar konusundaki değerlendirmelerinde tutarlı olabilmek için başka değerlendirmeler de yapmak zorunda. Bunlara bir örnek, CHP İzmir İl Gençlik Kolu'nun dağıttığı bir konuk kartı. Bu kartta "İşçiler, köylüler, gençler emperyalizme ve sosyal emperyalizme karşı CHP'de birleşmeye" davet ediliyor. Gaziantep mitinginde "kahrolsun sosyal emperyalizm" diyenlerin bilinçsizlik ve solculuktan habersiz olmakla suçlayan CHP Genel Başkanı'nın reami de bu "sosyal emperyalizme karşı mücadeleye" davetiyesinde yer alıyor.

Tutarlı olmak büyük bir zorunluluk. En başta, yakın bir gelecekte iktidara geleceğini söyleyenlerin çok tutarlı olmaları gerekiyor. Bu tutarlılığı göstermek için inandırıcı olmak mümkün değil.

Teknik-iş, işçileri satmaya devam ediyor...

DISK üst yönetimi ve bu yönetimin bir takım DISK üyesi sendikalardeki uzantıları hakkında çok yazıldı, söylendi. Her yazılan ve söylenen somut bir olaya dayanıyordu.

DISK üst yönetimi ve bu yönetimin bir takım DISK üyesi sendikalardeki uzantıları, sınıf sendikacılığı yaptıklarını bas bas bağırarak, yaptıkları iş bunun tam tersi. Tersinin uygulandığı sendikalarından birisi de Teknik-İş. Bu sendikamız yöneticileri, geçtiğimiz günlerde Spor-Toto işçilerini üç yıl bir kuruş ücret zammı almadan satmıştı. Şimdi aynı satışı OYAK işçileri için yaptı. Hem de sürdürülen grevi kaldırdı. Grevin 40 gününün geçesinde saat 04.00'te işverenle kolkola giren Teknik-İş yöneticileri, grevci işçilerin hayret ve tiksinti dolu bakışları arasında, "anlaşmaya vardığımızı" söyleyerek grevi kaldırdılar...

DISK'İN OMUZ VERMESİ

Teknik-İş, DISK'e son katılan sendikalarından birisi. Büro ve banka işkolunda kurulu. DISK üst yönetiminin tasfiyeci hareketinin yürütümünde Sosyal-İş'e karşı kullanılan bir sendika.

DISK üst yönetimi ise, sendikaların yaptıkları somut işlerle, ekonomik-demokratik mücadeleyi doğru yürütmekle görevli oldukları ve ancak bu şekilde işçilerin güveninin kazanılabileceğini gözardı ederek, bazı sendikaların yanında olduğu gibi, söylemekle sendikaların güçlenebileceği yanılgısını sürdürüyor. Bu amaçla belgeler düzenliyor ve dağıtıyor. Bu belgelerden birisi Mehmet Karaca ve Fehmi İşiklar imzasını taşıyor. Bu belgede Teknik-İş'in, büro ve eğitim işkolunda DISK'e bağlı tek sendika olduğu belirtiliyor. Teknik-İş'e bu belgenin fotokopilerini dağıtarak örgütlenmeye çalışıyor. DISK imajını kullanarak ve giderek bu imajı yok etmeye çalışarak örgütlenmeye çalışıyor. Somut iş gelince önümüzde Spor-Toto ve en son olarak da OYAK olayı, yani satışı çıkıyor.

OYAK GREVİ VE SONUCU

Ordu Yardımlaşma Kurumunda çalışanları 7. dönem toplu iş sözleşmelerinde uyumsuzluk çıkmış ve uzlaşırma kurulu kararının tarafarca kabul edilmemesi üzerine grevkarları alarak uygulamaya geçtiler. Grev uygulamasına geçiş işçilerin kararlılığı ve dayatması önemli etkeni. Ama grev uygulaması sırasında sendikamızın ilgisizliği çıplak gözle görülecek kadar netti. Bu ilgisizlik 30-35 işçinin grevi sürdürmeye istenmek sonucunu doğurmuştu. Oysa grevde katılan işçi sayısı 300'ün üzerindedir.

Ordu Yardımlaşma Kurumu'nun bazı işyerlerinde Türk-İş'e bağlı Tez Büro-İş yetkiliydi. Bu sendikamız ayrıca işkolunda düzeyinde yetkisi vardı. Yetki sahtekarlıkla alınmış olmasına rağmen, işkolu yetkisi önemli etkeni. Grevci işçiler de bunun farkında idi. Grev sürerken, Teknik-İş yöneticilerinin ilgisizliği bir kısım işçileri umutsuzluğa sevkettiği olacak ki, Tez Büro-İş'e başvurarak yardım talep edildiyi de oldu. Yardım, "biz başaramayacağız, siz devreye girin" şeklinde meydana geldi. Bu yardımı istenildiği kesin ama Teknik-İş sendikasının yöneticilerinin katkısı henüz bilinmiyor.

Teknik-İş yöneticilerinin grev ilgisizliği karşısında, bir kısım grevler, DISK Bölge Temsilcisi Ali Kaya'ya başvurarak grevin yürütümünü DISK'in üstlenmesini talebinde bulunmuşlardır. Bu başvuruna, toplu iş sözleşmesi görüşmelerinde de

olmuş, ancak olumlu bir karşılık alınmamıştır.

DISK yöneticilerinden olumlu bir karşılık alınmamıştır ama, DISK denilince akla gelen "İGD" ortallığı bulandırmaktan geri kalmamıştır. İGD, grev yerinde ve yaptığı bir formunda "şanlı OYAK grev bizim desteğimizde yürüyor" diyebilmiştir!...

Grevin son haftasında, ortallığı saran durgunluk, işlerin sarpa sarıldığı belli etmeye başlamıştı. Gerçekten de grevin 40. günü saat 04.00'te grev yerine gelen sendika genel başkanı Turhan Ata, genel sekreteri Atilla Dündarlı ve OYAK genel müdür vekilleri Şemsettin Unlu ile Suat Cumhur Oktar, anlaşmaya vardıklarını "birlikte" söyleyerek grevin bittiğini bildirmişlerdir. Nasıl bittiği konusu ise sonradan ortaya çıkmıştır.

İŞVERENİN VERDİKLERİ

OYAK işvereni, uzlaşırma kurulu kararını kabul etmemiş, ancak verebileceklerini de, yedi sayfalık bir duyuru ile işçilere iletmeyi ihmal etmemiştir. Uzlaşırma kurulu kararındaki hakları benimsemeyen işçiler, bu duyuruya hiç itibar etmemişlerdir. Sendika yöneticilerinin "grev başlarsak OYAK genel kuruluna kadar, yani Mayıs 1977'ye kadar grev sürebilir" demelerine rağmen grevi başlatmışlardır.

OYAK işverenin "şunları verebiliriz" dedikleri ile grev son verilerle imzalanana toplu iş sözleşmesi hükümlerini karşılaştırmakla "satış"ı hemen görmek mümkün. "Anlaşlık" denilen sonuçta, işverenin 8.2.1977 tarihinde "verebiliriz" dedikleri arasında tek fark var: Ru farkı, Temmuz 1978'de uygulanabilecek en fazla 600.- TL. ücret zammı. Uygulanabilirliği ise, asgari ücretin artması koşuluna bağlı. En fazla 600.- TL. oluşu da, tesbit edilecek yeni asgari ücretle şimdiki asgari ücret arasındaki farkın verileceğinden. Ne kadar olacağı bugünden bilinmiyor.

İŞÇİLERİN TEPKİSİ

Bu sonuçta işçiler haklı olarak büyük tepki gösteriyorlar. Tepkilerini sendika yöneticilerine iletiyorlar. Ama aldıkları karşılık çok ilginç. Tepkilerini haklı olarak iletene işçileri, sendikadan ihraç etmekle tehdit ediyorlar. Bu tehdidi başka bir olayla birleştirmek gerekiyor. Birleştirilmesi gereken olay, işveren tarafından yapılan bir hazırlığın varlığı. Yapılan hazırlık, işine son verilmesi düşüncesinin listesinde yapılması. Sendikamız işçileri sendikadan ihraç etmeleri, işverenin işten çıkarma işlemi çok kolaylaştırarak.

İŞÇİLER NE DİYOR

Bu sonuç, işçilerin yenilgisi değil. Ama sadece DISK imajına sarılarak, ona sığınarak işçi sınıfının ekonomik-demokratik mücadelesinin sürdürülemediğini bir kez daha kanıtlanmıştır. Yalnız DISK imajının yara aldığı da bir gerçek. Bu gerçek, bir kısım işçilerin hareketlerine yansıyor. Kötü sonucu DISK ile özdeşleştiriyorlar. Bu tavır yanlış olduğu, diğer işçiler tarafından anlatılmaya çalışılıyor. Kötü sonucu yaratılmamalıdır.

YIGİT OYAK İÇİSİ

18. Şubat'ta başlayan haklı GREV imiz 40. gününde işçiden habersiz sendika yöneticileriyle patronların gizli toplantısıyla bitirildi. İşçilerin sözleşme, il hakları kurulunun grev öncesi önerdiği taleplerin altında olmaktadır.

Yapılan sözleşmeye göre: Birinci yıl ortalaması 600 TL. zam ve yolda 4 ikramiye ikinci yıl ise, hiç bir şey alınmamıştır. Grev öncesi işçilerin sahip olduğu haklar ise şunlardır: Ortalama 11 yıllık bir işçinin aylığı brüt 2500 TL VE yolda 3 ikramiye bu durumda görüldüğü gibi birinci yıl için az bir zam, ikinci yıl ise hiç bir şey alınmamıştır. Üstelik, Grevde geçen günler için hiç ücret ödenmeyecektir.

Oysa biz işçiler, haklarımızı salana dek Grevi sürdürme kararlılığında idik. Grevin 40. gününde daha da kararlı, daha da bilinçli bir kitle oluştu. Karlı, yağurlu, soğuk günlerde, grevlerde yılmadan bekleyen faaliyetlerdir, korkmadan mücadeleyi sürdürdük.

Ama sendika yöneticileri, 28.3.1977 tarihli aksanı patronla sözleşmeyi imzalıyor ve gece 04'te gollü pankatları ve cadırı kaldırıyor. İşçiler hiç bir açıklama yapmayı düşünmüyor. Sözleşmede verilen hakları patronlardan isteniyoruz. Bunun üzerine sendikaya gidiyor ve sendika yöneticilerini açkalamaya zorluyoruz.

Şimdi Oyak'taki Grevci İşçiler olarak soruyoruz:

İşçilere sonradan patronla sözleşme nasıl imzalanıyor? Hiç bir açıklama yapılmadan işçiden kaçarcasına Grev nasıl kaldırılıyor?

Yöneticilerin girici olduğu bu tavır DISK'in Tabanın söz ve karar yetkisiyle açıkça çelişmektedir.

Teknik-İş yöneticilerinin beceriksiz, pasif tavırları ilk değil!

Spor Foto da sikkoda ve Frukto Tanektileri işçiler bu yöneticilerin kurbanı olmuş ve kadrcileriyle başbaşa bırakılmışlardır.

Sendikamızın tavırlarından sonra kamu oyunda DISK'in adı zedelemek, karalamaktır.

Grevdeki Oyak işçileri olarak, sendikamız Teknik-İş ve Konfederasyonumuz DISK'e sahip çıkacağız. Yöneticilerden hesap soracağız.

YAJASIN OYAK İÇİSİNİN ŞANLI MÜCADELESİ

GRVDEKİ OYAK İŞÇİLERİ

OYAK İŞÇİLERİ SATIŞI PROTESTO' EDİYOR.

TÖB-OER BURSA ŞUBESİ 6. OLAĞAN KONGRESİ GEÇENLERDE YAPILDI. "MAOCULARIN ŞUNLARLA YA DA BUNLARLA İŞBİRLİĞİ YAPTIKLARI" BİÇİMİNDEKİ HAYASIZCA YALANLARI ÖZELLİKLE DEMOKRATİK KİTLE ÖRGÜTLERİNDEKİ YER SEÇİMDEN SONRA KULLANMAYI ADET EDİNEBEN KİMİLERİ, BU KONGREDEN SONRA DA AYNI YALANLARA BAŞVURDULAR. MUMU SÖNENLERİN TEK ÇIKAR YOLU OLAN YALAN, BU KİŞİLERCE BOL BOL KULLANILYOR. KENDİ YALANLARI İÇİNDE BOĞULACAKLARI GÜNE KADAR DA YALAN SÖYLEMEYE DEVAM EDECEKLER.

tahrifatı ne zaman birakacaklar?

Bursa TÖB-DER Şubesi'nin 6. Olağan Kongresi 12.3.1977 tarihinde yapıldı. Divan başkanlığı için yapılan seçimlerde Demokrasi İçin Birlik ve Demokratik Sol-Baş İttifakı 177 oyla kazandı. Yönetim Kurulu için yapılan seçimde ise bu ittifak oyunu 218'e çıkarmasına rağmen kaybettiler.

457 kişilinin o kullandığı kongre 150 kişilik bir salonda düzenlenmişti. Buna bir de konukları eklersek ayakta durmak için bile yer kalmadığı kolayca anlaşılır.

Yönetimde bulunan Demokratik Merkezîyetçi grup, lokal girişinde gelen üyelerle TÖB-DER damgalı zarfların içinde kendi adaylarının listelerini dağıtmışlar, seçimlerde bunların kullanılacağına söylemişlerdir. Bunun dışında gelen konuklar arasında da seçme yapılarak, "kendilerinden olmayan" konukları içeri almak istemişlerdir.

Demokratik Merkezîyetçi Grup seçimlere Özgürlük Yolu Grubunun ve Birlik ve Dayanışma Grubunun desteğini alarak girdi. Birlik ve Dayanışma Grubu daha önce TÖB-DER Genel Merkezi kongreinde Demokratik Merkezîyetçileri şantaaja ve bİföe başvurmakla suçlamıştı. Daha sonra ise yine bu grubu desteklemişti. Bursa'da, bu bir kere daha tekrarlardı.

Demokrasi İçin Birlik Grubu, bağımsızlık, demokrasi ve özgürlük mücadelesinin en geniş tabanına yapılması gerektiğini vurgulamış ve Demokratik Sol-Baş Grubu ile ikellil bir ittifak kurmuştur. Bu ittifak, demokratik kitle örgütlerine baktığı açıdan, yayınladıkları bildiri ve çalışma programlarıyla açıkladı. Yine bu ittifak, maocu ve göşist akımlara karşı kesin tavır aldığını, çalışması ekseninin kendi kitlelerinin melek ve özlük sorunları teşkil edeceğini vurguladı.

Demokrasi İçin Birlik Grubu imzasıyla kongre günü TÖB-DER'li öğretmenlere dağıtılan bildiride bu konuda şöyle denilmektedir: "Mücadele yürütülürken örgütümüzün sağlığını bir yapıya salup olaması, nitel ve nicel gelişme çalışmalarını yapıpırken, yönetimin tabanı birleştirici ve toparlayıcı olması gerekmektedir. Yanlış tanım ve uygulama, kitlelerin mücadelesini saptırmakta, geriletmekte, taban arayan faşizme koz ve fırsat vermektedir. Bu nedenle TÖB-DER'de maolist ve göşist sol sapmaların yönetime damgasını vurabilmelerini engellemeliyiz.

"...Ekonomik ve Demokratik mücadele yürütülürken, öğretmen kitlelerinin ekonomik ve toplumsal istekleri, bunların politik niteliği göz önünde tutularak ön plana alınmalıdır."

Bu açıklığa rağmen, kongre sonrası, CHP ve TIP sempatizanı ilericilerin bir kısmının, kongre sırasında "maocularla aynı çizgiye düştüklerini anlayarak" kar-

şı grubu destekledikleri iddia edildi. Oysa İttifakın oylarının 177'den 218'e çıkması bile bunu yalanlar. Kongre sırasında bozgunculuk yapanların, salondan kimler tarafından çıkarıldığı bilindiği halde, sonradan İttifakın bu bozguncular ile işbirliği yaptığını söylemek açık utanmazlık örneğidir. Bununla kısa vadede avantaj sağlamak kitle örgütlerinin toplum içinde örgütlenmesi ve gelişmesine darbe vurmaktır. Yönetimde veya muhafefete olunsu bile tabanın birlikteliğini zedeleyici ve örgütün gelişmesini engelleyici davranışlardan kaçınmak gerekir. Yoksa başarı, yönetime gelmek için her yola başvurulmasıyla ve hiç olmaması ve olamayacak olayları dedikodu konusu ederek sağlanamaz.

Bursada TÖB-DER Şubesinde maocu-göşist bozguncuların sayısının 10 dolayında olduğunu Bursa'da herkes biliyor. Bunların bir kısmı kongrede oyu kullandı. İçlerinden boş oyu atanlar da oldu. Bundan sonra da, her zaman yaptıkları gibi, Yurtsever Öğretmen Bildirisinde: "Revizyonistler divanı istedikleri gibi yönetiyorlardı", "Başkan, arkadaşımızı (bir grup adına birt) dıye sundu" şeklinde çığırkanlıklarını gösterdiler. Bunların teçrit edilmesinde en etkin çabayı yine Demokrasi İçin Birlik Grubu gösterdi. İttifak bildirisinde "Maocu ve göşist akımlara karşı tavır almayı; örgütsel sorumluluğumuzun gereği saymaktayız" denildi. İttifakın çalışma programında ise "Demokrasi mücadelesine inanmayan maceracı, göşist ve maocu yayınlarla tavrı alacağız" sözü kullanıldı. Bu sadece yazılmakla kalmayıp pratikteki davranışlar ile de kanıtlandı.

Bugünkü faşizmin uygulamalar karşısında kitle örgütlerine önemli görevler düşmekte. Burjuvazi, örgütlenmiş özgürlüğünü kısmak ve var olan kitle örgütlerinin gelişmesini önlemek için her çareye başvuruyor. Bunun karşısında, elde edilmiş hakları kararlılıkla korumak ve kitle örgütlerinin birlikteliğini sağlamak için çaba sarfedilmelidir. Bunun için demokrasi, bağımsızlık, özgürlük ve barış mücadelesinden ödün vermemek; kitle örgütleri, çalışma eksenini olarak melek ve özlük sorunlarını almak, üyelerinin sosyal, kültürel, ekonomik ve demokratik haklarını koruyup geliştirmek, nitel ve nicel gelişmeyi birlikte sağlamalıdır.

Bursa TÖB-DER Şubesinde Demokrasi İçin Birlik ve Demokratik Sol-Baş Grupları, örgütlerine en küçük bir yaran vermeden muhafefet görevlerini yerine getirdiler ve getireceklerdir. Gerçekleri dedikodu ile saklamak mümkün olamaz. Demokrasi, bağımsızlık mücadelesine inanan grupların ittifakı sırmektir ve sırmektir. Bu ittifak geçici, kısa vadeli taktik bir sorun değildir.

"Komünizmi önleme" edebiyatı kime yarar?

Önceki hafta Cuma akşamı, CHP Genel Başkanı'nın TV'deki ikinci konuşması yayınlandı. Konuşmanın tutarsızlıklarıyla dolu niteliği, çok değişik çevreler tarafından rözelendi. Gerici basın yazarları, Ecevit'in bu tür konuşmalarıyla, gerçekte kendi propagandalarına yardımcı olduğunu gizlemiyor. CHP'nin "köykent" şibi projelerinin, bu partinin emekçi kitlelerdeki imajını zayıflatmış ortaya koydular. Bu gibi proilerin, gerici partilerin, demokrasi mücadelesini "en zayıf halkasından" vurma taktiklerini kolaylaştırdığını, kendi kalemlerinden açıkladı. Köyde ya da kente yaşayan emekçilerin bütün sıkıntılarının temeli olan emperyalizm ve büyük sennmeye önemine karşı somut olarak verilecek mücadele yerine, bu sıkıntıları "unutturacak" düşlerle zaman yitirmenin, yalnızca gericiliğe yararacağı biliniyor.

CHP Genel Başkanı'nın TV'deki ikinci konuşması, bir başka açıdan daha, CHP'nin "demokrasi mücadelesindeki en zayıf halka" olduğunu ortaya koydu. CHP lideri, sağ'ın saldırısına karşı savunmasını, CHP'nin "komünizmi önleyecek en güçlü alternatif" olduğunu tezine davandı. Diğer bir deyişle, "komünizmi önleme edebiyatı" nı yeniden öne sürdü.

"Komünizmi önleme edebiyatı"nın son çözümlemede hangi güçlere yaradığı, geçmişte yaşanan ve günümüzde de örnekleri rahattıkla bulunabilen olaylarla kanıtlandı. "Komünizmi önleme edebiyatı"na pekçok sosyal demokrat lider başvurdu. Bununla, gerici burjuva partilerine karşı mücadelelecekleri umudular. Bu umut, kimi zaman başarıya ulaştı. Ancak, karşılığında çok şey kötürdü. Başta, o liderler gerici partilerin safına vakaştılar. Emekçi kitlelerin en güçlü silahı olan "emperyalizm ve faşizme karşı birlik" silahını zayıflattı. Halkın ve demokrasinin güçlerini böldü. Gerici güçler, "komünizmi önleme" edebiyatını, bütün ilericileri, demokratları ve yurtseverleri emzek için kullandılar.

Demokrasi mücadelesi, daha ileri bir toplum düzeni için birbirinden farklı görüşleri olan güçleri bir araya getiriyor. Bu güçlerden her biri, demokrasi mücadelesi sırasında kendilerine özgü programlarını koruyor. Demokrasi mücadelesinde atılan somut adımlar, farklı programları emekçi kitlelerce mücadele sırasında sınanmasını sağlıyor. Emperyalizm ve faşizme karşı vürütülen ortak mücadeleyle birlikte yapılan eleştiri ve tartışma, yapıcı ve geliştirici oluyor.

Böylesi bir tartışma, demokrasi mücadelesini tamamlıyor. Ancak, "komünizmi önleme" edebiyatı bu tartışmanın kapsamına girmiyor. Tam tersine, büyük burjuvazile işbirliği ve işçi sınıfına karşı düşmanlık tohumları ekme anlamını taşıyor. CHP'nin, emperyalizm ve faşizme karşı güc ve işbirliğini reddetmesini, "komünizme karşı olma" gerekçesiyle gözlemeye çalışması, sadece "komünizmi tehlike sayanların" işine yarar.

Kayısı kurusu, slogan ve Maocu komedi

Ustaların dünya devrimci hareketine katılan ortada. Şimdi çıkarlar Türkiye'nin devrimci pratiğine "kattı koymakla" oynalanıyorlar. Kendi ufak dünyaları içinde volta atarak ileri gittiklerini zannediyorlar. Ve son bir olayla kendilerini bahsettirmeye hak kazandırlar yine.

Olay Ankara'nın bir gecekodu semtinde geçiyor. Sabahleyin kapılarını açan gecekodu halkı birer naylon torba buluyor. Naylon torbanın içinden ise kuru kayısı çıkıyor. İlk anda şaşırıyorlar, ancak başka olaylarla birlikte bir anlam kazanıyor olanlar. Bazı kapıların önünde ise ayakkabı ve giyecekler de var. Gecekodu semtlerinde oturanların ilişkileri güçlüdür. Hatta çoğu zaman akrabalar ve köylüler birlikte yerleşirler ve kente de beraberliklerini sürdürler. Bu nedenle giyim eşyalının yabancı olmadığı, diğer yerlerden alınarak oraya getirildiği kısa siredede ortaya çıkıyor.

Bu durumu ağız birliği etmişcesine şöyle değerlendiren gecekodu halkı: "Bu faşistlerin bir komposudur." Kayısların de zehirli olacağına inanılan onları derhal imha ediyorlar.

Ancak bir başka nokta daha var. Aynı gece evlerin duvarlarına da bazı malum sloganlar yazılmış. Ve dahası, bu sloganların altında bazı harfler var. Bir yayın organının isimlerinin baş harflerini yazarak propaganda yapmak, dünyanın kendi etraflarında döndüğünü sanmalarının bir başka belirtisi. Kendi aralarında tozu dumana katan küfürleşmelerinde sürekli olarak kullandıkları kısaltmaları şimdi de duvarlara aktarıyorlar. Halk bu olayı faşistler tarafından, devrimcileri küçük düşürmek amacıyla tezgahlanan bir oyun olarak niteliyor. Türkiye'de ortalamanın üstünde okuyan aydınların bile, 'sol adına' çıkan yayınların tümünün adını bilemeyecek geçceğini gözönünde tutarsak, faşistlerin bu kısaltmaları bileceğini düşünmek olansaksız.

Ancak ülkemizde faşistlerin etkisizliği, aktı almaz bir başarıya (!) tamamlayanlar yok değil. Hem de devrimcileri, kendi ve maoculuk yaftasıyla.

Akşamları yatmadan önce kapızın önüne sevdiğinl çerezlerin bir listesini yapmanız tavsiye olunur. Bir de bakarsınız bu gece de sizinkapızınza gelip "halka inenler" olabilir.

ERKEN SEÇİM PERDESİ

"ORTADA İKİ ÇÖZÜM VAR. BİRİ, BÜYÜK BURJUVAZİNİN EKONOMİK VE POLİTİK PROGRAMINI KABUL ETMEK. BU, FAŞİZME RAZI OLMAK DEMEK. İKİNCİSİ, FAŞİZMİN DİYANAKLARINI ORTADAN KALDIRMAK. BU İŞE BURJUVAZİNİN GERİ İTTİFAKINI KIRAN, BİR BÜTÜN OLARAK BURJUVAZİNİN GÜCÜNÜ AZALTAN TEMELLİ EKONOMİK VE TOPLUMSAL DÜZENLEMELERLE MÜMKÜN. İŞÇİ VE EMEKÇİ YİĞİNLARINI, BELLİ PROGRAMLAR ETRAFINDA TOPLAMAKLA MÜMKÜN. BU YAPILMADIKA, SALT SEÇİMLE FAŞİZMİ GERİLETMEK VE YENMEK KESİNLİKLE MÜMKÜN DEĞİL. ÜSTELİK, SEÇİMDEN ÖNCE BÖYLE BİR PROGRAMLA ORTAYA ÇIKMADIKA SEÇİMDEN SONRA BÖYLE BİR PROGRAMI UYGULAMAK MÜMKÜN DEĞİL. ÜSTELİK HEM SEÇİMDEN ÖNCE VE HEM DE SEÇİMDEN SONRA BÖYLE BİR PROGRAMI AÇIK BİR SINIFSAZ TUTARLILIKLA SAVUNAN SİYASAL HAREKET OLMADIKA BU PROGRAMIN HIÇ BİR ŞEKİLDE UYGULAMAYA KONMASI MÜMKÜN DEĞİL."

FAŞİZM VE SEÇİM, YÜRÜYÜŞ SAYI: 71 17 AGUSTOS 1966

METİN ÇULHAOĞLU

Burjuva politikası, son günlerde Türkiye'de ince-likli manevralar, çeşitli nitelik ve kalitedeki ayak o-yunları ile oynanıp, uygulanıp duruyor. Özellikle geçtiğimiz ay içinde kızışan erken seçim manevra-ları. Türkiye'nin siyasal yaşamında, burjuva politi-kasının en açık, en sivri, en belirgin örneklerini ser-giliyor.

Burjuva politikası, bir yanı ile bittirici bir ni-teliğe de sahip. Oyu biterleri, ortada dönenleri anlamak, zaman zaman çok güçlüğüyor. Bittirici olan bu. Bikkimlik, bir tanıma da beraberinde getir-di: "Arapsaçı". Erken seçim konusundaki gelişme ve karşılıklı suçlamaların tanımı, bunları "arapsaçı" na benzeterek yapıldı.

BURJUVA POLİTİKASI NASIL TANIMLANMALI?

İşler için zaman zaman arapsaçına dönüyor? Cevaba, politikanın kaynağındaki sınıftan başlamak gerekiyor.

Burjuvazi, egemenliği sürdürme uğraşı veriyor. Her yerde böyle. Türkiye'de burjuvazi, kendi iç çelişkilerini bir yana iterek, sosyalist harekete karşı kendi içinde oluşturduğu bir politik birlik ile müca-delesini veriyor. Ancak, Türkiye'nin başka özellikleri de var. Türkiye kapitalizminin birikmiş iç ve dış so-runları ve bu sorunların ulaştığı boyutları, Türkiye burjuvazisinin egemenliği sürdürme uğraşını çok yakından etkiliyor. Bu sorunlar ve boyutları, burjuvazinin uğraşını hem uzun, hem de kısa dönemde çok yakından ve olanca ağırlığı ile belirliyor. Türkiye burjuvazisi, birikmiş iç ve dış sorunlarının, kısa ve uzun dönemli hesap ve hedeflerinin ışığında çözümleme yapıyor. Sorunlar büyüdükçe, bu çözümlemele-rin ışığında, uzun dönemli stratejinin yanı sıra, kısa dönemli manevralar da büyük önem kazanıyor. Başka deyişle, Türkiye kapitalizminin sorunları "günü gününe" yaşamayı da burjuvazi için bir sorun haline getiriyor. Sorunlar büyüdükçe, burjuvazinin tercihleri sürekli değişen ve oynak bir nitelik kazanıyor.

Bir örnek, MC dönemi. Daha da öncesi, MC'nin kuruluşu. Herkes tarafından biliniyor. CHP- MSP koalisyonunun bozulmasından sonra, burjuvazi erken seçim istemedi. Ne istediklerini de açık açık söylediler: Çözüm bekleyen sorunlar vardı; bu sorunları çö-zemek hükümet istiyorlardı; daha yaygın bir deyişle "İcraat" istiyorlardı, "icraat hükümeti" istiyorlardı, MC'nin bu "icraat hükümeti" olduğunu da açık açık söylediler.

DEĞİŞEN NE ?

Şimdi de erken seçim istiyorlar. Erken seçim isteklerini, "icraat hükümeti" istekleri kadar açık bir biçimde savunuyorlar. Tümü, erken seçimin yararlan-dan dem vuruyor.

Ne değişti? Burada, MC'nin icraatını tamamlama-sı ile birlikte, bir de burjuvazinin politik kadrolarını düşünmek gerekiyor. Burjuvazi, egemenliği siyasal partilerin aracılığı ile sürdürüyor. Burjuvazinin siyasal partilerinin burjuvaziden şu ya da bu ölçüde değişen "politik çizgi" leri var. Yine burjuvaziden şu ya da bu ölçüde bağımsız politik manevralar alanlar var. Bur-

juva politikasına, bütün bunların bileşimi, çakışma öl-çüsü oluşturuyor, belirliyor.

MC'nin kuruluşu, burjuvazinin, politik kadroira-nın bir kesimini iktidara oturtması. Kısa dönemli ol-malarına karşılık önemli yadsanamayacak ekonomik çıkarları savunmaları ve politik hedefleri için burjuvazi MC'yi iktidara oturtuyor. Bu dönemde "erken seçim" den söz yok. MC, burjuvazinin istediklerinin tümünü veriyor. Burjuvazinin ekonomik çıkarları açısından gerekli her türlü "icraat" yapıyor.

İstekler karşılıklıdır, burjuvazi için MC'nin görelî önemi azalıyor. Burjuvazi aldıkça, MC tükeni-yor. Artık burjuvazi başka hesaplar peşindedir. Eko-nomik hesaplarla birlikte, politik kadroların kendisi-ne çok daha bağımlı bir çizimde tutulması gereği, sonunda MC'nin tükenmişliği ile birleşince burjuvazi "erken seçim" diyor. Böylece dün icraat isteyen egemen sınıf sözcülerini, bu kez erken seçimin yararlan-dandemvururken görüyoruz.

BURJUVA POLİTİKASI VE SOSYALİSTLER

Burjuvazinin politikası, bu. Kimilerinin küçümse-me ya da tiksinti ile ve "solculuk" adına bir kenara ittikleri politika.

Oysa, bütün bu yönleri ile burjuva politikası sosy-alistleri de ilgilendiriyor. Çünkü sosyalistler ay'da yaşamıyor. Sosyalistler, burjuva politikasını dikkatle izleyerek, kendi uzun ve kısa dönemli hedefleri açısın-dan politikayı ve bu politikada yer alanları etkile-mek zorundalar.

Burada, kendilerine "solcu" ya da "sosyalist" diyenleri iki kesime ayırmak gerekiyor. Bir kesim, bü-tünü ile politikanın dışında olduğu için burjuva poli-tikasının da dışında. Yani, politikayı, işçi sınıfının ç-ıkarları doğrultusunda etkilemek üzere ne güçleri ne de niyetleri var. Halkın da bütünü ile dışında oldukları için, burjuva politikasının kitleler üzerindeki etkileri üzerinde de kafa yonmuyorlar. Bu etkileri kırmak i-çin, burjuva politikasını izleme zorunluluğünü far-kında bile değiller. Bütün derdleri birbirleri ile. Karşı-lıklı "eleştiri getirip" solculuk yapıyorlar.

Sayca daha çoğunlukta olanların konumu ise başka. Bunlar, burjuva politikasının içine gömülüp, ü-zerinde kalmayı başaramayanlar. Türkiye'de, solculuk ve sosyalizm adına atılacak ne kadar adım varsa, bun-ların tümünü burjuva partilerinden birinin iktidara gel-mesine bağlı görüyorlar için, burjuva politikasının bu kesimi içine gömülüp kalmış durumdadır.

Ancak iki kesimin de ortak bir yanı var: Sosya-listlerin , burjuva politikası üzerinde etkili olabilmel-e-rine karşı çıkmak. Şu ya da bu gereke ile. Birinci kesim dün yapıt bugün de yapıyor. "Burjuvazinin si-lahlarını kullanmama" ya da "parlamentarizmin bata-ğına gömülme" gibi unvanlarla, sosyalistlerin burjuva politikasını kitlelerin aradağı ile etkileme çabalarına karşı çıktılar, çıtıyorlar. Kitleleri harekete geçirerek burjuva politikasının etkilenmesini, burjuva parti-lerinin belirli bir kesimine belirli konuların dayatıl-bileceğini kabul etmediler, etmiyorlar.

İkinci kesim ise başka ve sözde "haklı" gerekçe-lerle, yine sosyalistlerin etkinlik alanını daraltma çab-sında içinde. Sosyalizmin, bağımsız bir etken olarak

olayların gidişini etkilemesini, kitleleri kendi gücü o-ranında harekete geçirecek burjuvazinin parti ve ku-rumlarını etkilemesini "hiç olmazsa bu dönemde" istemiyorlar. "Gözbeklerinin" zedeleneceğinden korkuyorlar. "CHP'nin kayıtsız şartsız desteklenme-si" tezi bunun için ileri sürüyor.

BURJUVA POLİTİKASI VE ERKEN SEÇİM ÖYKÜSÜ

Sosyalistlerin değerlendirmesi ve önerileri ile burjuva politikalarının izledikleri çizgi arasındaki fark-lılıklara verilebilecek en iyi örneklerden biri, erken seçim istek ve önerilerinin bugüne kadarki gelişim çiz-gisini sergilemek.

Sosyalistler burjuva politikacıları arasında, araç ve amaç konusundaki farklılıklarını siyasal gelişmelere damgasını nasıl vurduğunu erken seçim konusundaki gelişmelerde yakından izlemek mümkün. Bir gözlemlerle başlamak gerekiyor: Bir dönem, sosyalistler de, burjuva politikacıları da erken seçim istedikleri. Sosyalist-ler erken seçimi, faşist tırmanışına sona erdirilmesi, ilkedee can güvenliğinin sağlanması için istedikleri. Bir başka deyişle sosyalistler erken seçimi, MC'nin ikti-dardan düşürülmesi hedefi ile olan ilişkileri açısından ele aldılar. Türkiye İşçi Partisi, bütün bu hedeflere yönelik olarak erken seçim gerçekçi ve geçerli bir hedef olduğunu vurguladı.

CHP'nin erken seçim öyküsü ise daha başka. CHP'de "erken seçimin iyi olacağını" zaman zaman söyledi. Ancak erken seçimi hiç bir zaman yakında değinilen hedeflerle olan ilişkisi açısından değeren-dinmedi. CHP erken seçimi bütünüyle CHP'nin iktidara gelme olasılıklarını açısından değerdendir. Bunun so-nucunda, erken seçim talebi ile birlikte MC'nin düşü-rülmesi hedefine yönelik istek ve girişimler de büyük ziz zağlar gösterdi.

Baştan başlanırsa şöyle: CHP, MSP ile sürdürdüğü koalisyonun ayrılınca, bir erken seçimin kaçınılmaz olduğunu savunuyor. Erken seçimi kaçınılmaz sanma-sının temelinde ise burjuvaziyi, burjuvazinin kısa dö-nemli hedeflerini ve diğer burjuva partilerinin yetinece tanınmama yatıyordu. Burjuvaziyi tanımayan CHP, İktidar hesapları içinde, koalisyonun ayrılınca Türkiye'nin en anti-demokratik, baskıcı iktidarına yolları açı-yordu.

BURJUVAZİNİN HESAPLARI

Burjuvazi tanınmadığı için, burjuva partileri arı-sındaki çelişkiler abartıldı. Burjuvazinin büyük önem taşıyan kısa dönemli ekonomik ve politik çıkarları açısından da partilerin bir araya gelebileceği hesap edilmedi. Edilemezdi.

MC kuruluncaya kadar. MC'nin kuruluşu güven-oyu alması kadar, başka bir hükümet olasılığı gör-meğidi, kaçınılmaz gördüğü erken seçimden de tek başına iktidara çıkacağından emin olduğu için CHP sürekli erken seçim istedi. Örneklere çok çeşitli.

1975 yılı Mart ayının başında, önce "erken se-çim koşulu ile milli koalisyon" anlaşığı üzerine gi-dildi. 5 Mart'ta Ecevit, erken seçim koşulu ile kula-lacak "her türlü" hükümete yardımcı olacağını yineliyordu. 6 Mart'ta AP erken seçime çağıldı. E-cevit, daha sonraları gündeme gelen "teknokratlar ve DP" formülüne de yine erken seçim koşulu ile hazır olduğunu belirtiyordu. Nihayet 14 Mart'ta CHP iki ay sonra seçimlere gidilmesi koşulu ile Demirel başkanlığında kurulacak bir hükümet ö-ye verebileceğini açıklıyordu.

Erken seçim hükümeti olmadı. Çinkü burjuvazinin çıkarları, MC gibi olanak varken, bu olana-ğı sonuna kadar kullanmayı gerektiriyordu. Türkiye burjuvazisi, 1977 seçimlerine kadar uzanan süreyi, kendi sınıfsal çıkarlarını sonuna kadar, pervasızca ve eksiksiz olarak uygulayacak bir hükümet aransığı içindeydi. Yalnızca "araclar" ya da "tüccarlar" de-ğil, burjuvazinin tümü, MC, burjuvazinin bu aransı-nın ürünü oldu.

Burjuvazinin, MC anlaşığı karşısında "her ne pahasına olursa olsun Ecevit hükümeti!" diye bir der-di olmadığını tutan Ecevit 1975 yılının Mart ayında

NİN GİZLEDİKLERİ

ziyaret ettiği İngiltere'de basın mensuplarına "seçimlerden sonra başbakan olacağım kesin, onun için diğer partiler seçim istemiyor" diyor.

ERKEN SEÇİM ÖYKÜSÜ SÖRÜYOR

İlgili olan nokta şu: MC'nin kurulması ile birlikte CHP'nin erken seçim merakı da yavaş yavaş söndü. Niçin? Burjuva politikasının özelliklerinden biri de burada yatıyor. MC iktidarı ile birlikte, CHP'nin iktidar olma ümidi de söndü. CHP'nin iktidar olabileceği olasılıkların görünmediği bir dönemde, MC'nin düşürülmesi ve MC'ye karşı muhalefet girişimlerini nasıl sıkı sıkıya, ancak kendi iktidar olmasılıklarının yakın ufukta görünmesine bağladı. Böylece ortaya çıktı. CHP, MC'nin iktidardan düşürülmesi gereğini, yalnızca kendi iktidarı açısından değil, bütün boyutları ile birlikte kavrayamadığı için bu hedefe yönelik eylemlerde de yetersiz kaldı. Erken seçim, MC'nin iktidardan düşürülmesi ile değil, CHP'nin iktidar olma olasılıkları ile ilgiliydi onlara göre.

Bu düşüncenin örnekleri çok. 29 Nisan 1975 tarihli Milliyet gazetesinde Abdi İpecki Ecevit'in görüşlerini alıyor. Diyalog şöyle:

"İpecki - Ekimde senato yenileme seçimleri yapılacaktır."

"Ecevit - Evet."

"İpecki - O seçim sonuçları Halk Partisi'nin kesin bir zaferi ile sonuçlanırsa, bu bazı demokratik ülkelerde modeller dikkate alınarak deniyor ki, Halk Partisi'nin haklı olarak seçimi yenileme talebini ortaya koymasını ve bunu diğer tarafın kabulünü gerektirir. Siz bu düşünceye misiniz?"

"Ecevit - Tabii, dediğiniz gibi, demokratik ölçülerle doğru olan birşeydir. Ama Türkiye'de herkes demokratik ölçülere bu anlamda tam uymuyor." (Liderler Ne diyor, Milliyet, 29 Nisan 1975)

SOSYALİSTLERİN DEĞERLENDİRMESİ

Demokratik ölçülere uyanlar ve uymayanlar...

Mesele yalnızca bu mu? Böyle ise en azından CHP'nin 1975 senato seçimleri sonucunda erken seçim konusunun yeniden üzerine gitmesi gerektirir. Gitmedi. Karşı tarafın "demokratik ölçülere uyup uymayacağı" belli olmadan CHP konunun üzerine gitmedi.

Niçin gitmedi? Cevap açık olmalı. 1975 senato seçimlerindeki gelişme, CHP'nin beklediği boyutlara ulaşmadı. CHP'nin beklediği artışı sağlayamaması, ve AP'nin belirli bir salkını göstermesi, CHP'nin iktidarı olasılığına gölge düşürdü. Bu gölge ile birlikte, gerek MC'nin düşürülmesi, gerekse erken seçim CHP için geride kaldı. Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı Behice Boran, Yürüyüş'e verdiği demeçte durumu şöyle değerlendirdi:

"Oyların bu dağılımı karşısında, AP'de CHP'de erken seçime gitmekten kaçınır sanırım. MC hükümeti devam edebilir. Oyların iki büyük partide toplanması, CHP-AP koalisyonu isteyen çevrelerin bu yönde baskı ve etkisini artırabilir." (Yürüyüş sayı: 27, 15 Ekim 1975)

Gerçekten de böyle oldu. MC o günden bu yana iktidarda. Geçtiğimiz günlerin alevlenmesi barış, AP ve CHP'den erken seçim sesi çıkmadı. Bunun yerine AP ile CHP'yi bir araya getirmeye çalışan çevrelerin girişimleri yoğunluk kazandı.

Özde, CHP'nin özellikle 1975 senato seçimlerinden sonraki tutumu, erken seçimi yalnızca kendi iktidar olmasılıkları ile ilişkili olarak değerlendirdiğini, MC'nin iktidardan düşürülmesinin CHP için ciddi bir sorun oluşturmadığını bütün açıklığı ile gösteriyor.

"Muhalefette olmanın avantajları" hesabının da CHP'nin bu politikasını etkilediği açık. Gerçekten de CHP, "muhalefette olmanın avantajlarını" MC'nin iktidardan düşürülmesi hedefine yettirdiği sürece etkin bir demokratik muhalefet oluşturduktan uzaklaştı. CHP'nin MC dönemindeki çizgisini ağırlıklı olarak bu hesap belirledi. 1975 seçimlerinden sonra sosyalistler bu konudaki uyarılarını şöyle yapıyorlardı:

"AP ve MC erken seçim istemeseler de şartlar bunu gündeme getirebilir. Sağın daha etkin ve belirgin

bir biçimde geriletilmesi için genel seçimler 1977 beklenmeden yapılmalıdır. CHP, muhalefette olmanın avantajları hesabına iltifat etmeyip erken seçim istemlidir." (Behice Boran, Seçimler ve Sonrası, Yürüyüş sayı: 28 21 Ekim 1975)

"Demirel'in başında bulunduğu bir hükümet iktidarda bulunduğu sürece faşizmin rejim güdenüne pekişecek, kemikleşmeye doğru gidecektir. Bunu önlemeye çalışmak tüm demokratik, ilerici sol güçlerin görevi, ivedi görevidir. Bunun için de hedef, erken genel seçimdir." (TIP Genel Başkanı Behice Boran'ın Partisinin Beykoz ilçesinde yaptığı konuşmadan, 25.10.1975)

"ERKEN SEÇİM", ERKEN SEÇİM Mİ?

Bu dönemde erken seçim, sosyalistler için MC'nin düşürülmesine ilişkin bir olgu olarak vurgulanırken, diğerleri için "geçmiş gitmiş" bir çıkış yolu olarak görülerek bakılıp anılıyor. CHP Genel Başkanı Ecevit, 17 Ekim 1976'da, parti meclisi toplantısında yaptığı konuşmada bunu açıkça söylüyor:

"Türkiye'yi hükümet bunalımından, ekonomik bunalımdan, siyasal bunalımdan kurtarmak için erken seçim zorunlu hale geldiği noktada seçimden kaçın, milletten kaçın bir kimsede yarımdı acı bir kez daha ortaya çıkınca orduyu şiddetle çağınıyor. Geçen gün söylediğim gibi erken seçim artık geride kaldı. Seçim yoluma artık girdik. Günü geldiğinde, bütün engellemelere karşı erken seçim yapılacaktır." (Cumhuriyet 18 Ekim 1976)

Sonra, geride kalan erken seçim bu kez "erken seçim" olarak yeniden gündeme geldi. Artık erken seçim olmanın çıktığından sonra gündeme geldi. MC'nin iktidardan düşürülmesi bedefinden bitimini ile soyutlandıktan sonra gündeme geldi. Şimdi bunun öyküsünü izlemek gerekiyor.

Önce şunu vurgulamak gerekli: MC iktidarı gibi "erken seçim" istekleri de burjuvaziden kaynaklandı. Erken seçim olmasın çıkması bir "erken seçim" in burjuvazi için bir çok yarar vardı. Üstelik burjuvazinin bu isteği AP'nin partisel çıkarları ile çakıştı. Burjuvazinin tercihi, AP'nin partisel çıkarları aracılığı ile CHP'yi "erken seçim" konusunda köşeye sıkıştırmak üzere devreye sokuldu.

Birincisi, "erken seçim" isteyip istememek, seçime gidilecek hükümetin niteliğini çok geri plana itecek biçimde bir "erkeklik meselesi" olarak abartıldı. Böylece ilk olarak bu tuzağa düşecek olanların, seçim hükümetinin niteliği konusunda gösterebilecekleri tutuşun önüne geçilmiş oldu.

İkincisi, burjuvazinin tercihi ile ilgili. Seçim hükümetinin niteliği unutturulduktan sonra, burjuvazi, MC'den beklediklerinin tümünü almış durumda. Artık burjuvazinin 1977 Ekim'ine kadar MC iktidarı istemesinin ekonomik gerekçeleri ortadan kalkmış bulunuyor. MC'nin Ekim ayına kadar sümesinin, MC açısından özel ve önemli bir ekonomik anlamı kalmadı.

Burjuvazinin bu tercihlerinden kaynaklanan politika, AP aracılığı ile başarılı bir biçimde CHP'ye dayatıldı. Buradan itibaren CHP adım adım gerçekliğini yitirmiş bir erken seçim köşesine, istedik "bu hükümetle de gideriz" dedirtilerek sıkıştırıldı.

CHP'nin, yeni bir hükümet fonntülü ile gerçek-

leştirilecek Ekim seçimlerinden yana olduğunu düşünmek mümkün. Ancak, CHP'nin izlediği politika bu istekle tutarlı tavırların alınmasını engelledi. Şöyle: CHP, riskli bir kumar oynadı. Erken seçimden yana görünerek, MC'yi kendi içinden çözeceğini düşündü. Bir başka deyişle CHP'nin hesabı, AP ile birlikte erken seçimden yana görünerek MSP'yi koalisyonundan ayırınaydı, DP'yi de yedekleyerek seçimlere gitmeye dayanıyordu. Bu hesapla "erken seçim" bölgesine adımı attı.

CHP'nin tutumu, "nasıl olsa dönebilirim" düşüncesi ile yokuştan aşağı bir adım atan kişinin durumunu anımsatıyor. Ancak bu adım abidiktan sonra CHP'nin beklediği gelişmeler olmadı. AP'nin sıkıştırılması ile birlikte, CHP geriye dönülemez bir biçimde "erken seçim" e doğru hızla yokuştan inmeye başladı. CHP'nin manevra alanının başarılı bir biçimde daraltılması sonucunda, yokuş aşağı iten güçler, CHP'nin geri dönme gücüne istin geldi.

FAŞİZM NASIL YENİLİR?

Burada seçimlerin zamanı konusundaki gerçek niyet ve eğilimi ne olursa olsun, CHP'nin "Seçim havası"na girilmesinde kendi açısından yarar gördüğü belirtilmeli. Başlıca neden, artık barutun tükenmesi olarak gösterilebilir. Bu, CHP'nin uygulayacağı taktiklerden biri. Seçim havası ve seçimler, her zaman CHP tarafından tutarlı programlara, somut hedeflere, köklü toplumsal değişikliklere duyulan gereksinimi gizlemek için kullanıldı. Ekonomik ve toplumsal temellerinden soyutlanmış "demokrasi, özgürlük" temasının bol bol işlendiği, bu konularda bol vaatlerin yapıldığı bir seçim atmosferi, CHP'nin zaafını gizleyecek ya da unutturacaktı. CHP'nin hesaplarında bin de buydu.

Çeçimşte de örneğin var. Bir, CHP Genel Başkanı Ecevit'in 1975 senato seçimlerinin hemen sonrasında Özgür İnsan dergisine yazdığı "Faşizmin Yenilmesi" başlıklı yazısı. Ecevit, 1975 senato seçimlerinde alınan sonuçları "faşizm yenildi, faşizmin uğradığı yenilgi kesindir" biçiminde yorumlamıştı.

Seçimlerde CHP lehine ortaya çıkan olumlu bir sonucu "Faşizmin kesin yenilgisi" olarak nitelendirerek, sosyalistlerin dışındakilere özgü bir algılamaya ve değenendine yetersizliği ile birlikte her dönem için "geçerli" bir başka taktiği vurguluyor: Faşizm tehlikesini, anti demokratik baskıları, yalnızca karşı sosyal partilerin nicejliklerine indirgemek, buradan hareketle, faşizmin yenilgisini de karşı sosyal partilerin seçim yenilgilerine indirgemek. Taktiğin özü de, suni olarak bu çerçeveye içine hapsedilmiş bir "demokrasi ya da faşizm" ikilemi aracılığı ile dikkatleri CHP'nin yetersizlik ve tutarsızlıklarından uzaklaştırmak.

Sosyalistler, can güvenliğine, faşist baskılara son verilmesine ve bu açıdan önümüzdeki seçimlerin taşıdığı öneme herkesden çok eğiliyor. Sosyalistler bunun için en başta AP'siz ve MHP'siz bir hükümetle "erken" ya da normal seçimlere gidilmesini istiyorlar. Bunun için mücadele edilmesini savunuyorlar.

Seçimlere "bu hükümetle de gidilebileceğini" savunulmaları, sosyalistleri, demokratik mücadelelerin zorunluluğları konusunda "ikna" etmeye çalışmaları inandırıcı olmuyor. Kimin neye önem verdiği, kimin neyin çıkarılması ön plana çıkardığı açıkça ortada.

ODTÜ'de neler oluyor?..

Şimdiye dek faşistlerce işgal edilemeyen ve bu yüzden de eğitim ve bilimsel araştırmaların sürebildiği ender kurumlardan birisi olan ODTÜ'de meydana gelen son olaylar faşist turanmanın yöneldiği amaçları ve bu amaçları gerçekleştirmek için başvurduğu yöntemlerin neler olduğu konusunda hiç bir yanlışlığa yer bırakmayan bir fikir vermektedir.

ODTÜ'NÜN ÖZELLİĞİ

Öğrencilerinin, öğretim üyelerinin ve işçilerinin faşistleştirilmediği ve bir türlü faşist baskı altına alınmadığı ODTÜ'de bu görev, Hasan Tan'ın rektör atanmasıyla birlikte yeni yöntemler ve baskı biçimleri geliştirilerek başlanılmaktadır. ODTÜ öğrencileri ilerici ve demokratik bir niteliğe sahiptirler. Öğretim üyeleri arasında her tür politik görüşe sahip kişiler bulunmakta ise de, birkaçı dışında, tüm öğretim üyelerinin ortak niteliği okullarını gerçekten sevmeleri ve eğitimin sürmesini istemeleridir. ODTÜ'de çalışan işçilerin büyük çoğunluğu ise DISK'e bağlı Sosyal-İş Sendikası üyesidirler ve Sosyal-İş bu işyerinde toplu sözleşme yetkisi almıştır. Böyle bir niteliğe sahip olan ODTÜ'nün diğer yüksek öğrenim kurumlarında uygulanan yöntemlerle faşist baskı altına alınmayacağı açık bir gerçektir. Bu yüzden de MC iktidarı ODTÜ'yu tepeden inme olarak ele geçirmek yolunu tutmuştur. Bunun en büyük kanıtı ise Hasan Tan'ın rektörlüğe atanmasından sonra yönetim kademesine getirilen kişilerin niteliğidir.

BİR AVUÇ ADAM...

Hasan Tan, öğretim üyelerinin tümüne yakın bir çoğunluğunun kendisiyle işbirliği yapmayı reddetmesi üzerine rektör yardımcılığı için Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi'nden ülküdaşı bir Prof'u bu makama getirmek istemiş fakat başarısız yasal olmadığı için şimdilik bu isteğini gerçekleştirilememiştir. Öğretim üyeleri arasında Hasan Tan ile birlikte çalışmayı kabul eden yalnız dört kişi çıkmıştır. Bunlardan Matematik Bölümü Başkanı Fuat Özkan, Fizik Bölümü Öğretim Üyesi Atilla Özmen ve Teorik Kimya Bölümü Öğretim Üyesi İskender Öksüz rektör yardımcılıklarına getirilmiş, Teorik Kimya Bölüm Başkanı Önder Pamuk ise, üniversitedeki diğer bütün bölüm başkanlarının aksine, istifa etmeyerek Hasan Tan ile birlikte olduğunu göstermiştir. Teorik Kimya Bölümü, ODTÜ'de MHP'lilerin yuvalandığı bir yer olarak bilinmektedir. Bölümün kurulmasına, ODTÜ'de Danışman Profesör olarak bu-

lunan Oktay Sinanoğlu önyak olmuş ve bugün Hasan Tan ile işbirliği yapmakta olan Önder Pamuk ve İskender Öksüz'e Amerika'da Yale Üniversitesinde doktora yapma olanağı sağlamıştır. Hasan Tan'ın değiştirilmesi söz konusu olduğu zaman ilk akla gelecek kişilerden birisi de Oktay Sinanoğlu olacaktır.

... VE DİĞERLERİ

Akademik olmayan yönetim kademesine getirilen kişilerin nitelikleri de ODTÜ'yu faşistleştirme amacına uygun düşmektedir. Üniversitenin Genel Sekreterliğine Abdülkadir Güney adlı bir kişi atanmıştır. Bu kişinin daha önce çalıştığı Başbakanlık'ta nasıl bir "ek görev" sahibi olduğu ise bilinmemektedir. İdari İşler Genel Müdürü olarak atanan Ünal Sümer ise öğrencilik yıllarında silahlı bir komando olarak "görev" yapmıştır. Hasan Tan yönetimine karşı öğrenciler, öğretim üyeleri ve işçilerin gösterdiği sert tepkileri bir kıyım bahanesi yapmak için girişilen son oyun ise Elektronik Hesap Bilimleri Bölümü, Hesaplama Merkezi yöneticiliğine yapılan atamadır. Bu göreve atanan kişinin niteliklerini görünenden önce EHHB'nde bulunan bilgisayarı niteliklerini ve yapılan işleri incelemek gerekir.

KİM KİMİN BİLGİSİNİ SAYACAK?

EHHB'nde bulunan bilgisayar buğün Türkiye'de mevcut bilgisayarlar içinde en büyük ve en geniş yeteneklere sahip olanıdır. Bu türden bir bilgisayar dünyada Harvard Üniversitesinden sonra yalnız ODTÜ'de bulunmaktadır. Üniversitenin muhasebe, kayıt kabul, ders programı düzenleme ve öğrenci kamelerini hazırlama gibi hizmetlerini yürütmesinin yanı sıra öğretim üyelerinin bilimsel araştırmaları için gerekli olan hesaplamaları yapmakta ve üniversite dışına da iş yaparak ayda 300.000 lira kadar bir gelir sağlamaktadır. Bilgisayarın programlanması ve çalıştırılması için lisans veya yüksek lisans düzeyinde eğitim görmüş yüksek nitelikte teknik elemanlar gerekmektedir. Bu da yetmemekle, Türkiye'de bir eşi daha olmayan bu sistemin etkin ve düzenli biçimde çalıştırabilmesi için özel bir kursu başlatıp bitirmiş olmak koşulu aranmaktadır. İşte bu bilgisayarı yönetimine Hasan Tan, ortaokul mezunu bir kişiyi atamıştır. Atilla Savaş Burç adlı bu kişi, daha önce operatör olarak çalıştığı bilgisayar merkezinde, yeni sistem için gerekli kursta başan gösteremediği için malzeme memuru yapılmıştır. Yani mevcut bilgisayarı değil programlanmasını, çalıştırılmasını bile bilmemektedir. Hasan Tan ve onun sa-

dık bendesi ODTÜMSEN Sendikası Genel Başkanı Kutluay Çelik, yeteneksizliği üniversite tarafından resmen saptanmış olan bu kişinin iddia ettiği zibî ortaokul değil, Lozan Yüksek Ticaret Okulu mezunu olduğunu ileri sürmektedir. Atilla Burç'un Lozan'da bir yüksek okulu bitirmek amacıyla mı yoksa geçirdiği ve hâlâ sürmekte olan ruhsal hastalığını tedavi ettirmek için mi bulunduğu ise daha henüz avdnlığa kavuşmamıştır.

ŞEBEKE'NİN FAALİYETLERİ

Ortaokul mezunu olmasına karşın Prof. Dr. Atilla Savaş Burç diye kart bastırılan bu kişinin, üniversite öğretim üyelerinden bazılarının büyük emekleriyle hazırlanan bazı betonarme hesaplama

elemanı isten çıkardığını açıkladı. Yasal olmayan ve açıkca bir baskı ve yıldırma hareketi olduğu anlaşılan bu uygulamaya üzerine öğretim üyeleri bir yürüyüş yaparak ve işçiler de yemek boykotuna giderek Hasan Tan yönetimini protesto ettiler ve işten çıkarılan arkadaşlarıyla dayanışma içinde olduklarını gösterdiler. Ertesi gün kitaplık yöneticilerinden Münise Aren ve Matematik Bölümü Sekreteri Zebra Önen'in işlerine son verildiği açıklandı. Her ikisi de Sosyal-İş üyesi olan M. Aren ve Z. Önen'in isten çıkarılmalarıyla birlikte, Hasan Tan ve onun faşist yardımcıların ODTÜ işçileri üzerinde kurnak istediği baskı ve sindirme yönteminin içerdiği meydana çıktı. Anlaşıyor ki, Hasan Tan yönetimiyle işbirliği yapmayan ve yasal haklarını kullanan ODTÜ işçilerinin işlerine son verilmek istenecektir.

BİRLİĞİN GÜCÜ

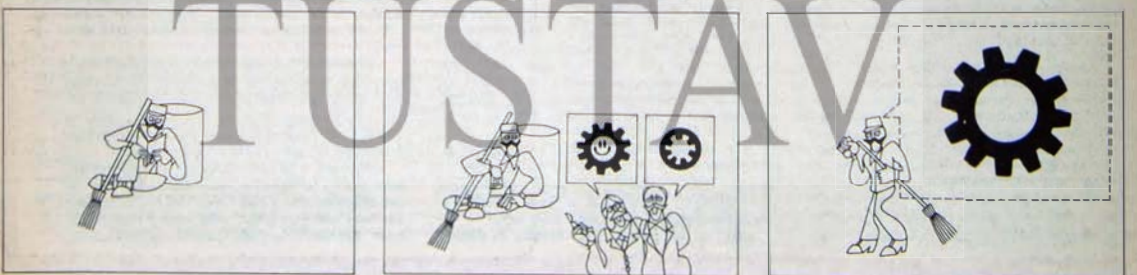
programlarını para karşılığı dışarıya sattığı iddia edilmektedir. Saldırıcılığı, yaptığı volsuzluklar ve bazı öğretim üyelerine yönelttiği kaba kuvvet denemeleri üzerine hakkında birçok kez disiplin koğusturması açılan A. S. Burç'un Hesaplama Merkezi yöneticiliğine atanmasından sonra yaptığı ilk iş, öğretim üyelerinin ve teknik personelin odalarını kilitleterek bu kişilerin göreve gelmediği yolunda uydurma bir tutanak düzenlemek oldu. A. S. Burç'tan önce bu görevin bilgisayar bilimi dalında doktora feda master derecesi sahibi kişiler tarafından yürütüldüğünü ve bu yüzden de A. S. Burç yönetimi altında yapılacak (veya daha doğrusu, yapılamayacak) işlerin sorumluluğunu kabul etmeyeceklerini belirten öğretim üyeleri ve teknik personelin bu haklı ve yerinde uyarısı üzerine böyle bir bahane arayan Hasan Tan, tümü Sosyal-İş üyesi olan 29 teknik

Anayasa Mahkemesi'nin son kararlarıyla öğretim üyelerinin belirli ölçüde işgücüne kavuşmaları sonucu Hasan Tan yönetimi üyelerini işten atma tehdidiyle baskı altına alınamamaktadır. Buna karşılık, öğretim üyelerinin büyük bir kararlıkla sürdürdükleri birlik ve dayanışmayı bozmak için öğretim üyelerine haklarında yasal koğusturma yapılıncasına belirten mektupları göndererek birşeyler yapabileceğini ummaktadır.

HEPSİ GİDECEK

MC'nin ODTÜ'nün başına musallat ettiği Hasan Tan ve yardımcıları mutlaka gidecektir. Bu, ilerici ve demokrat ODTÜ öğrencilerinin, akademik ve bilimsel onurlarını faşistlere çiğnetmeyen ODTÜ öğretim üyelerinin ve ODTÜ işçilerinin, birlik ve beraberlik içinde mücadeleye atılmaları sağlanacaktır.

kurgu : İlhan Akalın çizgi : Nezh Danyal

DTF: ÜNİVERSİTE YÖNETİMİ KİMİN HİZMETİNDE?

Diyarbakır Tıp Fakültesi, Üniversite Yönetim Kurulu kararıyla 25 Mart'tan 5 Nisan gününe kadar, eğitim ve öğretim durumunu tekrargörüşmek üzere, tatil edildi. Tatil gerekçesi Dekanlık tarafından öğrencilere yapılan duyuruda açıklanmamış. Ancak bu, şimdiki kadar olan olaylar karşısında yapılan ilk gerekçesiz davranış değil.

Bugün, Prof. Dr. Asım Duman, Prof. Dr. Recai İlayet ve Doç. Dr. Nedim Çobanoğlu'nun oluşturduğu ekip, gerek demokrat olarak tanınan öğretim üyeleri, gerekse ileri öğrencileri başta olmak üzere tutmak ve ilericileri sindirmek amaçlıdır. 1974 yılında Dekanlığa seçilen ve demokrat kişiliği ile tanınan Prof. Dr. Turgut Vardar ve bazı ileri öğretim üyeleri bu nedenle istifade etmek zorunda bırakılmışlardır. Asım Duman ve Nedim Çobanoğlu halen 7-8 kürsüye başkanlık etmektedirler. Oysa bir çok kürsüde öğretim üyesine ihtiyaç vardır. Okul yönetimi bu sorunu çözmek için ciddi bir girişimde bulunmadığı gibi, diğer hocaları da görevden uzaklaştırmak için elinden geleni yapmaktadır.

1976'da dekanlığa seçilen Prof. Dr. Fikret Önal ilk zamanlarında öğrencilere karşı ilimli davranmış ancak daha sonra bu davranış değişmiştir. Önal in istifasından sonra dekanlığı Asım Duman getirilmiştir. Bununla birlikte olaylar hızlanmış, baskı uygulamalarına karşı öğrenciler ve üniversite çalışanlarının direnişi de artmıştır.

14 Mart Tıp bayramında öğrenciler bir bildiri yayınlarken, içinde bulunan koşullarda bu günün bir bayram değil bir yas günü olabileceğini belirtmişler ve bayramı protesto etmişlerdir.

Bundan sonra öğrencilerin kantin duvarlarına yapıştırdıkları afiş ve pullar sıklıkla, öğrencilerin tiyatro ve folklor çalışmalarını yürüttükleri ve ürünlerini sergiledikleri konferans salonundan faydalanmaları yasaklanmış, büyük mücadelerle sonucunda okuldan çıkması sağlanan polis tekrar okula sokulmuştur. Bir sivil polis de dekanın odasını beklemektedir.

Asistan olmak için müracaat edenler, siyasi inançlarına veya akrabalık ilişkilerine göre ayırma tabii tutulmaktadır. Örneğin cildiye kürsüsünde iki açık asistan kadrosu varken, buraya bir müracaat olmuş, ancak kürsü başkanlığını yürüten dahiliye doçenti Nedim Çobanoğlu "solcularla, kendisine karşı olanlarla" çalışmaya çağırması ileri sırmesi sonucunda bu müracaatı yapan kişiye yeterince puan verilmiş ve asistanlığı kabul edilmiştir.

Okulda asistan olan Diyarbakır TİM-AS şubesi başkanı ve okulda memurlan Diyarbakır TUM-DER Şube Başkanı hakkında da gazetele verdikleri demeçler nedeniyle soruşturma açılmıştır. İş bununla da kalmamış, Dekan Asım Duman 16 Mart günü bir memura tokat atma küstahlığını göstermiştir.

Fakülte Yönetimi, İstanbul Cerrahpaşa Tıp Fakültesi öğretim üyelerinden Doç. Dr. Gencyay Gürsoy'un, TUMAS'ın girişimi ile, vereceği "Çağdaş Eğitim" adlı seminerin verilmesini engellemiş ve bu konuda Dekan ile görüş-

mek isteyen öğrenci temsilcisi Buzan Erdem'e yanında 1. Şube Şefi de bulunduğunda Dekan tarafından saldırılmış ve hakaretilmiştir.

8 Mart günü, devrimci öğrenciler sağı öğrencilerin silahlı saldırısına uğramışlar, öğrencilerin zorlaması neticesinde MTTB'de arama yapan polis, 2 tabanca, çok sayıda mermi, sustalı bıçak, zincir ve bol miktarda sopa ele geçirmiştir. Yönetim kurulu sağı öğrenciler hakkında soruşturma açacağı yerde, Diyarbakır Üniversitesi Öğrenci Derneği'nin 24 Mart'ta MTTB'liler tarafından yapılan saldırıyla ve 14 Mart'taki Tıp Bayramı ile ilgili dağıtıldığı bildiriler hakkında ve hukuki olarak hiç bir yetkisi olmadığı halde, dernek yöneticileri hakkında soruşturma açmıştır.

Öğrenciler 17 Mart günü bu sorunun görüşmek üzere bir forum düzenlemişler ve aşağıdaki kararları almışlardır:

- Derneğin dağıtıldığı bildiri ile ilgili olarak açılan soruşturma komisyonunun derhal kaldırılması
- TUMAS ve TUM-DER Başkanlarının verdikleri beyanlatılarla ilgili olarak açılan soruşturmanın durdurulması
- Polisin okula girmemesi
- Asistan kadrolarının faşistleştirilmesine son verilmesi
- Kantin ve konferans salonundan öğrencilerin serbestçe yararlanabilmesi

- Memurların görev yerlerinin keyfi olarak değiştirilmesine son verilmesi amacıyla 2 günlük boykota karar verilmiştir.

Gelişmelerden sonra bahçede toplanan öğrencilerin karşısına geçen Asım Duman eli tabancasından, öğrencilere küfür ederek tahrire çalışmış, ancak bir sonuç alamamıştır. Daha sonra hiç bir neden yokken Duman tarafından çağrılan polis fakülte kapıları kırarak arama yapmış ve bu arada Fama-İo Kürsüsü Başkanı Doç. Dr. İsmet Dökmecinin odasının kapısı ve masa çekmeceleri kırılarak arama yapılmıştır.

Bodrumda yapılan aramada zincir, sopa ve askeri giysilerin ele geçirildiği ve askeri öğrencilerin dövüldüğü öne sürülmüştür. Oysa ne olaylar sırasında, ne de daha önce askeri öğrenciler dövülmüştür. Fakülte bodrum diye bir bölüm olmamasının yanısıra, bulunduğu öne sürülen zincirler Fakülte'deki Atatürk büstünü çevreleyen zincirlerdir. Askeri giysiler de Diyarbakır Üniversitesi Öğrenci Derneği'nin oynamaкта olduğu tiyatro temsilinde kullanılan eski bir askeri elbiseden başka bir şey değildir.

Bütün bu kıyımlar karşısında, ileri çoğunluğun ve D.U. Öğrenci Derneğinin tutarlı davranışları, eğitimin sunu bir kargaşa yaratarak engellenmesinde duvar teşkil ediyor. Bugün üniversitede öğrenim tatil etmeye neden olacak bir durum yok. Ancak sağı öğrencilerin başaramadıkları, üniversite yönetimi başarmaya niyetli görünüyorsa. Bu gibi olaylarla ileri çoğunluğunun baskı altında tutulması ise mümkün değil. Hele bu çoğunluk örgütlü olarak direniyorsa.

Bir Bakan ve bir Validen bir teftiş öyküsü

Türkiye öleğinde yürütülen faşist tomanşın doğu cephesindeki görünüşleri, günlük basınına yeterince yansımaları, Ya da yansıtılmaması için bazı özel çabalar gösteriliyor. Bu ve benzeri halka namaz kılarken görünmek yetip de artıyordu bile. Şimdi, halkın bilinçlenmesine paralel olarak, namaz-niyaz tek başına kurtarıyor durumu. Artık namazlar bol vaatle, temelöz temel atılmaları ve başka görüntülerle takviye etmek gerekiyor.

Bütün bu takviyeye karşın, oyunlar bozulduka bozuluyor. Olaylar her zaman istedikleri gibi gelişiyor.

Örneklenden biri, MC'nin devirmeye bakını Karaca'nın Erzurum-Karayazı'nın Elmalidere köylerini ziyaretleri ile ortaya çıkıyor. Karaca ile birlikte köyü ziyaret edenler arasında Erzurum valisi Sadri Turan da var. Sadri Turan, Karacadan hiç aşağı kalmıyor "fiki" yönünden.

Karaca ve yanındakiler önce buca merkez Mollaosman köyüne uğruyorlar. Burada da köy okuluna.

Vali Sadri Turan besmelesiz girişiyor işare. Okulda rastladığı ilk öğretmene sorar: "Solcu musun, sağıcı mı?" Öğretmen soruyu anlamaz buluyor. Solcu ya da sağıcı olmadığını söylüyor. Ancak vali erarlıdır. Bu kez "hangi kitapları okuduğunu" soruyor öğretmene. Öğretmen, bölgelerinin mahrumiyet bölgesi olduğunu, okuyacak kitap bulamadığını söylüyor.

Ancak polis hafiyeliğine meraklı vali Turan bunları tatmin olmaması görünüyor. Bir hızla soluğu öğretmenin yatak odasında alıyor. Yatak odasında, rafları, yatak-döşek altlarını anyor "aradığı" kitapları bulabileceğini için.

Hiçbirşey bulamayınca da deliye dönüyor. Bir de yanlışlık yapmıştır bu arada vali. Aslında aynı köyde görevli olup, izinli olduğu için orada bulunamayan öğretmen Ali Aras'ın aramaktadır salında.

Ama olsun. Bu kez arada bulunan ama sağıcı mı yoksa solcu mu olduğu konusunda kendisine yeterli bir fikir vermeyen öğretmene soruyor Ali Aras'ın niteliğini: "Peki, Ali Aras sağıcı mı, solcu mu?"

Öğretmen "bilmediği" cevabını alınca da iyice küpürelere biner vali ve başlar kendisi anlatmaya: "Ali Aras, Ahmet Aras'ın kardeşidir. Ahmet Aras ise azılı bir komünist olmakla kalmayıp aynı zamanda Moskova'dan yardım da almaktadır..."

Valinin bu hiddeti üzerine müdahalede bulunan ilçe doktoru da azardan nasibini alır. Çünkü "herşeyi bilmekte-dir" koskoca vali. Sonuç mu? Sonuçta Ali Aras bir başka yere sürülür.

İkinci örnek, Hasanova köyünden. Hasanova köyünün de serfendirenler Bakanlık, valili heyet ilk olarak Şeref adlı bir vatandaşa karşılaşıyor. Hemen soruyorlar klasik sorularını: "Burada öğretmenler sağıcı mıdır, solcu mu?" Soru sorulan kişi, daha önceşu ya da bu gerekçe ile öğretmenlere çeşitli baskıların yapıldığını bildiği için, öğretmenlerin "AP'yi" olduklarını söyler. Hoca derurumdan çok memnundur. Topluca okula giderler ve "kendilerinden" olan bu öğretmene büyük yakınık gösteriler. Dahan da var. Bir de öğretmenleri aralarından alır. "Kendisinden çok memnun" durlar... Bundan sonra başka bir köyü uğurlarlar, ödene kadar isteklerini tesbit edip kendilerine iletme-

lerini isterler.

Daha sonra uğradıkları köy, Akpınar'dır. Burada kendi adamların bolca'dır. Bir durum değerlendirmesi yaparken, söz dönüp dolayı Hasanova köyü öğretmene gelir. Akpınar'dakiler, Hasanova köyü öğretmenin solcu olduğunu bu arada açıklarlar heyete.

Dönüşte, Hasanova köyüne uğramaz. Ama yapılan bir işlem vardır elbet. Hasanova köyü öğretmeni de nakından soruşturma açılan öğretmeninin arasına katılır.

Karayazı ilçesi 3 oin nüfusu. Lokantaya var elbette, ama bu güzide heyeti doyuracak gioi değil. Usteik iyi de ağır lanmalan gerekmektedir. Yemekler bölge okulunda yapılır. Ancak bölge okul-

nun gözme girme çabandakı yöneticileri yemek servisinin illa da bayan öğretmenler tarafından yapılmasını istemektedirler. Bayan öğretmenler, garsonluk yapamayacaklarını söyleyip teklifi reddedince olanlar olur. İçenin bayan öğretmenleri hakkında da "solcu oldukları" gerekçesi ile soruşturma açılır.

Doğdu'daki baskıların belki de güldürücü ama gerçek ve acı gelişimi böyle. Bugüne kadar bilincizliğin derin uykularında sürüklenen halk bilinc ve uyanma tohumlarını taşıyanlar üzerindeki baskılar alabildiğine yoğunlaşıyor. Konu kimileri için "netameli" görüldüğünden, Doğu Anadolu'da sürediren baskılar kıymalar, yeterince yansımaları ya da yansıtılmıyor bilinc kamuyuna.

ZORBALIK DEDİĞİN...

Diyarbakır'ın Bismil kasabasına bağlı Sinan köyü, 130 hanelik bir köy. Ahmet Sinan'ın, köyün bugünkü ağası ve AP yanlısı bir kişi. Sinan'ın köylüleri devamlı baskı altında tutmaya çalışıyor ve bunun için her türlü yola başvuruyor. Özellikle seçim zamanında bu baskılar doruk noktasına erişiyor.

1973 seçimlerinde bölgeyi ziyaret eden milletvekili adaylarının gitmesinden sonra köylüleri toplayan Ahmet Ağa "benim istediğim parti haricinde oy kullanırsanız evinizi başınıza yazın" şeklinde köylüleri tehdit etmiştir. Ancak sayım neticesinde AP'ye 30-40 civarında oy gikince, deliye dönen ağa, özünü tutmuştur. Çeşitli yerlerden getirdiği 20-25 kadar silahlı kişiler, ağanın kara listeye aldığı kişilerin üzerine yayım ateşi açmışlar ve bu alileri köyü terk zorlamıştır. Köyü terk etmeye direnenlerin ailelerini toplam nüfusu 80 kadardır. Bunların arasında en az 4 ölmek üzere 11 nüfusa varan aileler vardır. İş bu kadarla da kalmayıp, daha sonra bu alilerin oturdıkları eüler DSI'nin dozerleriyle yerle bir edilmiştir.

Köylüler, yerden toplanmış 586 kovana Diyarbakır Jandarma Alay Komutanlığına teslim etmişler, basına ve ilgili yerlere haber verdikleri halde şimdiki kadar hiç bir sonuç elde edememişlerdir. Silah zorluğu evlerinden kovulan köylüler, barnacak yer bulamamakta, yakınlarını çeşitli işlerde kullandıkları yerlerde, hatta ahırda oturmak zorunda halmaktadırlar.

Bu, ülkemizde zorbalık uygulamalarından sadece bir örnek. Ancak ülkemiz insanları bu zorbalık uygulamalarına alıştırmamalıdır. Zorbalık kendilerini gelecekte bu yaptıklarının hesaplarını vermeye alıştırsınlar.

Nkomo:

"Bütün araçlarla mücadeleleyi sürdüreceğiz"

ZİMBABVE AFRIKA HALK BİRLİĞİ (ZAPU) LİDERİ
JOSHUA NKOMO:

"SOVYETLER BİRLİĞİNDE GERÇEKLEŞEN DEVRİMİN, ÜLKENİN SORUNLARINA BU ÖLÇÜDE ÇÖZÜM GETİRMİŞ VE BÜTÜN DÜNYADA İNSANLARIN KURTULUŞUNA YARDIMCI OLMUŞ OLMASI, BAĞIMSIZLIĞIMIZI KAZANDIKTAN SONRA BİZİM DE BU YOLU İZLEME SORUNUNU ELE ALMAMIZI GEREKTİRİYOR. BİZ ZAPU OLARAK, SOSYALİST BİR DEVLETİN KURULMASINDA VE İLERİCİ BİR GELİŞME YOLUNUN İZLENMESİNDE YANAYIZ."

Zimbabve'de (Rodezya) kurtuluş mücadelesini sürdüren örgütlerden Zimbabve Afrika Halk Birliği (Zapu)'nun lideri ve Yurtsever Cephe yöneticilerinden Joshua Nkomo bir süre önce Sovyetler Birliği'ni ziyaret etti. Nkomo'nun ziyareti, kurtuluş mücadelesi içindeki Zimbabve halkı ile sosyalist sistem ilkeleri arasındaki dayanışmanın somut olarak sergilenmesi olarak değerlendirildi. Bu dayanışmanın sorunları üzerinde duruldu. Zimbabve'nin ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesini içerdien ve dışardan torpillemeye çalışan emperyalizmin çabalarını geriletilmesi için tarafların kararlılığı gösterildi.

Önceki hafta, Zimbabve Afrika Ulusal Birliğinden ZANU) bir heyetin Türkiye'yi ziyaret etmesini fırsat bilen maocu provokatörler, sosyalist ülkelere karşı sürdürdükleri iftira kampanyasını hızlandırdılar. Ulusal kurtuluş mücadelelerini kendi yıkıcı amaçları için sömürmeye dayanan tutumlarını sergilediler.

Joshua Nkomo, Sovyetler Birliği'nde bulunduğu sırada bir Sovyet gazetecisinin sorularını yanıtladı. Zimbabve'nin bir Britanya sömürge olarak görülüp değerlendirilmesi gerektiğini belirtti. Nkomo, ülkenin bütün sorunlarının bu çerçevede içinde yer aldığını söyledi. ZAPU ve ZANU'yu bir araya getiren Yurtsever Cephe'nin olumlu yönde ge-

liştiğini, bu iki örgütün Cenevre Konferansı'nda sıkı bir işbirliği içinde olduklarını ve iki örgütün silahlı kuvvetlerini Zimbabve Halk Kurtuluş Ordusu (ZIPA) çerçevesinde birleştirmeye çalıştıklarını açıkladı. Nkomo, son aylarda Beethwana yoluyla Zambiya'dan ülkeye gelecek ZIPA safalarında çarpışmaya başlayan pek çok ilerinin bulunduğunu da belirtti.

HAREKETİ BALTALAMA ÇABALARI

ZAPU lideri, Yurtsever Cephe'ye katılmayan Abel Muzorewa hakkında da şöyle dedi: "Muzorewa, kurtuluş hareketine 1970'lerin ilk yıllarında Afrika U Ulusal Konseyi'nin (ANC) başına geçerek katıldı. Ancak bu, hareketin başarısına katkı olmak için değil. Muzorewa, halkımızın, özgürlük savaşçıları yüzünden acı çektiği görüşündeydi. Şöyle diyordu: 'Halk bir hayvandır, akıllıca güdülmeye ihtiyacı vardır.' O'na göre, Batı Avrupa'lı danışmanlar siyasal bir platform olarak görülebilir. Böylece Muzorewa Batı'lılar için 'akıllı bir yönetici' oldu çıktı. Başlangıçta da bu politikasında başarılı gözüktü. ANC bütün yurtsever örgütleri bir araya getirmişti ama, bu birlik bize dışardan empoze edilmişti ve bir çeşit tuzak haline geldi.

Fakat Salisbury'deki ANC Kongresi'nde Muzorewa yöneticileri arasına seçilmedi. Batı'nın Muzorewa'dan yararlanmaya çalıştığını ve bunun için çeşitli girişimlerde bulunduğunu kavranmıştı."

"BİZ İRKÇİ DEĞİLİZ"

Zimbabve sorununun çözümü için İngiltere'nin başkanlığına yürütülen Cenevre Konferansı'nın artık "öldüğünü" söyleyen Nkomo, bu konferansın gerçekleştirilmesi için İngiltere ile Irkçı Smith yönetimi arasında sürdürüldüğünü, bundan sonra da eski biçimiyle yeniden başlatılmasının söz konusu olamayacağını belirterek şöyle dedi: "Silahlarımız dahil bütün

JOSHUA NKOMO

araçlarla mücadeleye devam edeceğiz. Yeni bir Cenevre konferansı toplanırsa, Afrika müziği ile toplanmalıdır. Görüşmeler Muzorewa yada ZANU'nun yönetiminden çıkarılan Sithole ile değil, kurtuluş hareketleriyle sürdürülmelidir."

Nkomo daha sonra, Güney Afrika'nın Irkçı yönetim ile Rodezya'daki Smith

yönetimini birbirinin karşısındaymiş gibi göstermenin, sömürgecilerin "yeni bir manevrası" olduğunu belirtti. ZAPU lideri Zimbabve'deki kurtuluş mücadelesinin amaçları da şöyle özetledi: "Şunu belirtmek isterim ki, Salisbury rejimine karşı, başında beyazlar olduğu için mücadele etmiyoruz. Biz Irkçı değiliz. Biz, Irkçı bir rejime, faşistlere, insanlık dışı olmayan kişilere karşı savaşıyoruz. Onlar neyi savunuyorlar? Beyazlar'ın Siyahlar üzerindeki üstünlüğü sistemini. Biz ise onlara "tersi olsun" demiyoruz. "Sizinle eşit olmak istiyoruz" diyoruz."

Bir köy okulunda eğitim gördükten sonra demiryollarında çalışmaya başlayan Joshua Nkomo, daha sonra sendikal mücadelede bir militan olarak yetişmiş ve Güney Rodezya Afrika Ulusal Konseyi safına katılmıştı.

BATI AVRUPANIN TUTUMU

ZAPU lideri, Batı Avrupa ülkeleriyle Zimbabve kurtuluş hareketi arasındaki ilişkileri de şöyle özetledi: "Afrika'daki kurtuluş hareketlerinin çoğunluğu, ilerici güçlerin ve sosyalist ülkelerin dayanışmaları sayesinde zafere ulaştılar. Buna karşılık hiçbir Batı Avrupa ülkesi kurtuluş güçlerine destek olmamaktadır. Birkaç nedenden dolayı. Birincisi, Afrika'yı köleleştirilen Batı Avrupa ülkeleridir. Afrika'nın paylaşılmasına katılmalarına da sömürgecilerle yakın ilişkileri olmuştur. İkincisi, Afrika'da geriye kalan beyaz nüfusun bir kısmı Batı Avrupa kökenlidir. Üçüncüsü, bu ülkeler, kendi çıkarlarının savunması için Güney Afrika ve Rodezya'nın zarar göremesinden korktukları için de bize yardımcı olmamaktadırlar. Bu nedenle, Birleşmiş Milletler'in bu rejimleri ikmal olmasına rağmen, Batı Avrupa ülkeleri onları yarıtmaya çalışmakta ve Rodezya'yı mali olarak desteklemektedir."

SOVYETLER BİRLİĞİ İLE İLİŞKİLER

Sovyetler Birliği'nin Zimbabve kurtuluş güçlerine yaptığı yardımın egoist amaçları olduğu iddialarına karşı çıkan Nkomo, bugüne kadar hiçbir Sovyet yetkilisinin kendisine hiçbir şey empoze etmediğini bildirdikten sonra bu konuda şunları ekledi:

"Sovyetler Birliği ile olan dostluğumuz, O'nun sürekli olarak emperyalizme ve sömürgeciğe karşı azimle mücadele etmiş olması olgusuna dayanıyor. Ben Sovyetler'i tanıyalı uzun süre geçmedim. Bu, ülkemizdeki ikinci gezimdir. Sovyetler Birliği'ne yöneltilen eleştirilerin sahipsizliği bu soruyu soruyorum: Neden Sovyetler Birliği'nin sokaklarında işsiz yok. Üstelik sizin ülkenizde de emeği ihtiyacı olduğunu da biliyoruz. Kısaca Avrupa'da işçi fazlası var, sizin ülkenizde ise işçi talebi. Bu nokta, ülkenizin pek çok başarısından daha çok beni etkiliyor. Çünkü işsizlik bizim ülkemizde de çok ciddi bir sorun oluşturuyor. Sovyetler Birliği'nde gerçekleşen devrimin, ülkenizin sorunlarına bu ölçüde çözüm getirmiş ve bütün dünyada insanların kurtuluşuna yardımcı olması bağimsızlığımızı kazandıktan sonra bizim de bu yolu izleme sorununu ele almamız gerektiriyor. Biz ZAPU olarak, sosyalist bir devletin kurulmasından ve ilerici bir gelişme yolunun izlenmesinden yanayız."

İRKÇİ VE POLİTİK BASKILARA KARŞI ULUSAL İTTİFAK: "ABD'DE POLİTİK TUTUKLULARIN SAYISI YÜZLERLE İFADE EDİLEBİLİR"

Kapitalist ülkelerde burjuva devlet adamlarının ve propaganda organlarının sosyalist ülkelere karşı yoğunlaştırdıkları ideolojik saldırı kampanyası, soğuk savaş ortamının geri getirilmesinin yanı sıra, kapitalist ülkelerdeki anti-demokratik uygulamaları da gözlemeye amaçlıyor. Sosyalist ülkelerde "insan hakları"nın çiğnenmesi, yalanlı dillerinden doğan sünnemeye gerici güçler, kapitalist ülkelerde her geçen gün sayılan artan politik tutuklular gerçeğini hasır altı etmeye çalışıyorlar. Demokratik güçleri yasa dışı yollardan bastırma çabaları, özellikle ABD'de yaygın biçimler alıyor. ABD'deki ilerici kitle örgütlerinden "Irkçı ve Politik Baskılara Karşı Ulusal İttifak" örgütü, bir süre önce New York'ta Harlem bölgesinde yapılan Konferansı'nda, ülkedeki politik tutukluların sayısının yüzlerle ifade edilebileceği açıkladı. Örgütün konferansı, altı yitirdi tutuklu bulunan zenci papaz Benjamin Chavis'in dev bir portresi önünde yapıldı. Zencilerin demokratik hakları için mücadele eden Chavis, Irkçı hakimlerin önünde yargılanarak "halkı ayaklanmasın"

teşvik" gerekçesiyle dokuz arkadaşıyla birlikte toplam 282 yıla mahkum edilmişti. Daha sonra, Chavis'in gerek yargılanmasının gerekse verilen hükmün yasa dışı olduğu belirlenmişti. Chavis'in suçlayan tanıklar, ifadelerini savcının baskısıyla başlarını açıklamışlardı. Bu açıklamalara rağmen Chavis ve dokuz arkadaşının tutuklu olduğu sürüyor.

Chavis ve arkadaşlarının dışında, yasa dışı yöntemlerle hapisanelerde tutulan daha pek çok ABD yurttaşları var. Kuzey Carolina'daki Irkçılara karşı düzenlenen bir gösteriyi yönettikleri için, Charlottte kentindeki üç zenci de toplam olarak 55 yıla hüküm giymiş bulunuyor. New Jersey'de ise, zenci kadın şair ve tarihçi Assata Shakur, bir polisi öldürme iddiasıyla bundan dört yıl önce tutulmuştu. Shakur'un yakalanması sırasında kendisine işkence yapıldığı daha sonrasaptanmıştı.

ABD'de demokratik hak ve özgürlükleri karşı yöneltilen saldırılar, tekelilerin sürdürdüğü silahlanma ve soğuk savaş politikasına karşı yasal yollardan direnen yurtseverleri de hedef alıyor. Seatt-

le'da, katolik din adamı James Douglass, ve kansü nükteer füzelerle donanmış "Trident" deniz altılarının yakınlarında barışçı bir gösteri düzenledikleri gerekçesiyle tutuklanmış bulunuyor. Hawaii Adaları'nda da barış savaşçısı Buddy Peters militanist iktidardan baskılan dışarda kalmadı. Peters, Amerikan bombardıman uçaklarının atış talim alanı haline getirilen Kahoolawe adasına çıkarak, Ada'nın bombardımanlardan kurtarılmasına çalışmıştı. Peters'i izleyerek Walter Ritte ve Richard Sawyer de, hayatlarını hiçe sayarak aynı adaya çıktılar. "Bunun üzerine, Hawaii askeri komutanlığı, "suçlu" oldukları iddia edilen bu kişileri tutuklamaya tehdit etmeye bile girişemedi, Ada'daki bombardımanların devam edeceğini açıkladı. Böylece ABD hükümeti, politik baskı yöntemlerine bir yenisini ekledi: Bombayla tehdit.

Bu olgular, ABD'de gerçekleşen "insan hakları" için savaşan seditleri yükseldiğini, ancak bunların Pentagon'dan ya da Beyaz Saray'dan değil, tutukluveinden yoksulluğun merkezlerinden yükseldiğini gösteriyor.

Sovyetler Birliği yöneticileri ile ABD Dış İşleri Bakanı Cyrus Vance arasında Moskova'da yapılan görüşmeler, SALT-2 anlaşması yolunda ileri bir adım atılmadan sonuçlandı. Sovyet ve ABD yetkililerinin, Mayıs ayında Cenevre'de bir araya gelerek görüşmeleri sürdürecekları açıklandı. Bu arada, SALT anlaşması çerçevesi dışında, "nükleer denemeler", kimyasal silahlar" gibi konularda Sovyet-ABD ortak çalışma komitelerinin oluşturulması da kararlaştırıldı.

Moskova görüşmelerinde SALT-2 konusunda kesin bir anlaşmanın çıkması beklenmiyordu. Ancak, bu görüşmeler, stratejik silahların silahlandırılmasındaki yeni aşamada, tarafların görüşlerinin yakınlaştırılmasını sağlayan bir adım ola-

SALT-2 GÖRÜŞMELERİNDEKİ GÜÇLÜKLER ARTARKEN ABD, MILITARİZMİNİ "İNSAN HAKLARI TARAF TARLIĞI" PERDESİYLE GİZLEMeye ÇALIŞIYOR

bildirdi. Ne var ki, özellikle ABD'de Carter yönetiminin isbasına gelmesinden sonra, başta NATO olmak üzere saldırgan emperyalist çevreler, Ekim 1977'ye kadar tamamlanması zorunlu olan SALT-2 anlaşmasında "ABD'nin katı bir tutum alması" propagandasını yoğunlaştırdılar. Bu politika, saldırgan militarist güçlerin, soğuk savaş ortamını geri getirmek için bir süre için sıkıca sarıldıkları provokasyonlar dizisinin bir parçasıydı. Sovyetler Birliği'ne giden, C. Vance başkanlığındaki ABD heyeti, bu propaganda haklılık kazandırmak amacı-

la, sadece "gösteri" niteliğini taşıyan bazı önerileri açıkladı.

Stratejik silahların sınırlandırılmasını öngören SALT anlaşmalarının birincisi, 1971'de SSCB ile ABD arasında imzalanan Vladivostok anlaşmasından sonra yürürlüğe girmişti. SALT-1'in geçerlilik süresinin dolacağı bu yılın Ekim ayında, anlaşmanın ikinci aşaması olan SALT-2'nin tamamlanması gerekiyor. SALT-2'nin Ekim ayına kadar tamamlanması, silahlanma yarışının yeniden kamçılanması ve yumuşama sürecinin ciddi bir tehdit altına girmesine neden olacak.

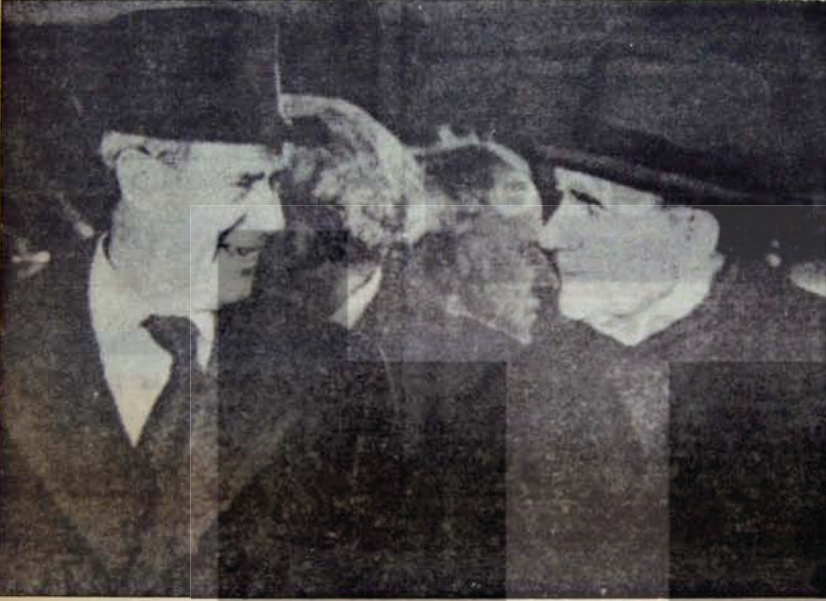

Cyrus Vance'in Moskova'dan ayrılmasından hemen sonra konuyla ilgili bir basın toplantısı düzenleyen Başkan Carter, ABD'nin gerçek niyetlerini açığa vurdu. Carter, muhtemelen Mayıs ayında yeniden başlayacak görüşmeleri kastederek, SALT anlaşması konusunda "en yakın zamanda" bir anlaşma sağlanamazsa, "ABD'nin yeni silahların geliştirilmesini hızlandırmaya" kararı olduğu tehdidini savurdu.

Carter'in basın toplantısıyla avını satılarda Federal Almanya başkanı Schmidt'de, "bugünkü koşullarda, Avpa'da kuvvet indiriminin düşünülemediği" iddiasını tekrarlıyordu.

Moskova görüşmelerinin tamamlanmasından hemen sonra, emperyalist propaganda araçları, Sovyetler Birliği'ni "uzlaşmaz" göstermek amacıyla yoğun bir kampanyayı başlattılar. Sovyetler Birliği'nin, ABD önerilerini, "stratejik üstünlüğünden" vazgeçmek istemediği için "reddettiği" propagandasına giriştiler. Buna karşılık, kapitalist ülkelerdeki, gerçekçi burjuva devlet adamları bile, "ABD'nin kabul edilmesi bunca zor olan önerileri ileri sürmesine şaşırıldıkları" gizlemeyemediler.

Emperyalizmin, SALT-2 görüşmelerinin çıkmasında Sovyetleri sorumlu tutma propagandasını, bu kez, ABD yönetiminin sözde "insan hakları" konusunda başlattığı saldırılara başlamaya varak yürüdüğü anlaşılıyor. ABD yönetimi, "insan hakları uğruna silahlanmaya katılma" görünümünü arkasında anndırılmaya çalışılıyor. Böylece, sosyalist ülkeleri hedef alan ideolojik saldırı kampanyasının temel amaçlarından biri, yeneden kendisini ortaya koyuyor. Emperyalizm ve saldırgan NATO çevreleri, silahsızlanma görüşmelerini çıkmaz sokak militarist politikalarını, "insan hakları taraftarlığı" perdesi arkasında gizlemeye çalışıyorlar.

CYRUS VANCE - ANDREI GROMIKO

İSRAİL'DE MAYIS SEÇİMLERİNİ KOMÜNİSTLER VE ÇEŞİTLİ DEMOKRATİK ÖRGÜTLER ORTAK LİSTELERLE KATILMAYI KARARLAŞTIRDILAR

İsrail'de Mayıs ayında yapılacak seçimlerde, İsrail Komünist Partisi ve çeşitli demokratik örgüt ve gruplar, ortak aday listeleri ile katılma kararı aldılar. Demokratik güçleri biraraya getiren ortak aday listeleri, "Barış ve Hak Eşitliği için Demokratik Cephe"nin listeleri olarak hazırlanıyor. İsrail Komünist Partisi, 1976 Aralık'ta yaptığı 18. Kongresi'nde, ülkenin bütün demokratik güçlerine, ideolojik ayrıntılarına bakmaksızın saflarını sıklaştırmaları ve parlamento seçimlerine tek bir blok halinde katılmaları çağırısında bulunmuştu.

İsrail'de normal olarak yılın sonunda yapılması gereken seçimler, İşçi Partisi hükümetinin geçenlerde istifa etmesi ve onun yönetiminde bir çoğunluk hükümetinin kurulamaması üzerine erkene alınmıştı.

İsrail'de İşçi Partisi hükümetinin seçimlerin normal zamanından önce istifa etmek zorunda kalması, ülkedeki ekonomik, toplumsal ve siyasal bunalımın ulaştığı boyutları gösteriyor. İşçi Partisi'nin kendi içinde süregelen mücadeleler, iktidarını daha da dengersizleştirdi. Bir yandan ülke içinde ve dış politikada izlenen gerici ve militarist politikanın toplumsal sorunları derinleştirmesi, diğer yandan Ortadoğu'da yeni bir savaşta en kısa zamanda çıkışarma kampanyasındaki güçlerin manevraları, siyasal bunalımı gizlenemez hale getirdi.

Savaşçı dış politikanın İsrail'i uluslararası alanda sürüklediği yalnızlık, İşçi Partisi'nin hükümeti seçimlere kadar sürdürmekten vazgeçmesinin başlıca nedenini oluşturuyor. İşçi Partisi hükümetinin izlediği maceracı politika, ülke halkını her geçen gün daha büyük bir ekonomik baskının altına sokuyor. Gittikçe, yeni bir savaş olasılığı yükseliyor. 1977 sonuna kadar yeni bir savaşın kaçınılmaz olduğu iddiası, en çok tartışılan konulardan biri haline gelmiş durumda.

Ekonominin sürekli olarak dengersizleşmesi de, İsrail yönetiminin çıkmazını derinleştiriyor. Enflasyon oranı, 1972 yılına göre 1976'da yüzde 200'ü buldu. Tüketim mallarının fiyatları 1973'te yüzde 20, 1974'te yüzde 40, 1975'te yüzde 39, 1976'da da yüzde 40 dolaylarında arttı. Vergi oranlarının artışı en

yüksek düzeye ulaştı. İşçi sınıfının grev mücadeleleri yoğunlaştı. Grevsiz geçen, yeni bir grevin patlak vermediği hafta yaşanmaz oldu.

İşgalci ve militarist politika, devlet yönetiminde görevli kadroların yazlaşmasını da hızlandırdı.

Bütün bu gelişmeler, iktidardaki İşçi Partisi yönetiminin otoritesini ortadan kaldırdı. En gerici güçlerin devleti ele geçirme planlarını hızlandırdı. Moşe Dayan ve benzerleri tarafından desteklenen Savunma Bakanı Peres'in temsil ettiği İşçi Partisi'nin en gerici grubu, hükümeti bütünüyle kendi eline alma planını uygulamaya koydu. İşçi Partisi'nin son kongresi, simdiki başbakan İzak Rabin'i Peres'e karşı galip getirdiyse de, Rabin'in hükümeti aşırı sağcı Likud partisinden daha çok etkisi altına girdi. İşçi Partisi'nin parlamentodaki gücü zayıfladı, aşırı sağ sayıca da tüçlendi.

Bu arada, ülkedeki derin toplumsal bunalımdan yararlanan gerici güçler, muhalefet görünümü altında yeni gruplar halinde örgütlüyorlar.

Mayıs'ta yapılacak erken seçimlerde İsrail Komünist Partisi'nin ve çeşitli demokratik güçlerin ortak aday listeleri önerişme kararını almaları, ülkenin barışçı bir dış politikaya sokulması ve Ortadoğu'da barışa giden yolun kısıltılması açısından önem taşıyor. İKP'nin Aralık ayında yapılan 18. Kongresi, partinin gücünün ve saygınlığının arttığını kesin bir göstergesi olmuştu. Safalarında Arap ve Yahudi emekçilerini sıkı sıkıya birleştiren Partinin üye sayısı son dört yılda yüzde 40 oranında artmıştı. Paru'nin, ülkede Arap halkı girilen ırkçı ve ayrımcı baskılara karşı mücadelesine, nicel ve nitel gücünün yükselmesinde önemli bir rol oynadı. Çeşitli demokrat güçlerle, vaklaşan seçimlerde gücünü yapma konusunda gerçekleştirilen anlaşma, bu etkinliğin artısının bir başka kanıtı oldu.

Demirtaş Ceyhun:

"ACİL SORUNUMUZ, ÖZGÜRLÜK"

• Türkiye Yazarlar Sendikası'nın 26 Mart 1977 günü yapılan son kongresini nasıl değerlendiriyorsunuz?

• Doğrusu şunu içtenlikle belirtelim ki, TYS'nin son kongresi beklendenmedik düzeyde başarılı geçmiştir. Biliyorsunuz, sendikamızın topu topu üç dört yıllık bir geçmişi vardır. Oysa yazarlarımız, edebiyatçılarımız, özellikle şairlerimiz, Tanzimattan bu yana toplumsal savaşımdan kesinlikle uzak kalmamışlardır. Yani edebiyatımızın yüz yılı aşkın bir geçmişi olmasına karşın, yazarlarımızın örgütlenme deneyimleri yok denecek kadar azdır. Demokrat Parti iktidarı döneminde bir grup burjuva yazarın girişimleriyle kurulmuş bir Edebiyatçılar Birliği vardır, ama onun da bir ideolojik bütünlüğünden söz açılması olanaksızdır. Nitekim yaşamın hiç bir döneminde, kendisinden beklentilen işlevi yerine getirememiştir. İlgincidir, bu Türk Edebiyatçılar Birliği'nin kurucularından, yöneticilerinden büyük bir çoğunluk halen TYS'ye üye bile olmamışlardır. Sadece bu durum bile, ne demek istediğimi galiba açıklığa kavuşturmuştur.

Yani üç dört yıl gibi çok kısa bir sürede, sendikamızın böyle bir gelişme gösternesi, gerçekten insanı şaşırtmaktadır. Bunda da genç yazarlarımızın büyük bir payının bulunduğunu açıklamak gerekir.

Kongreye, sendikaya üye yazarların yansından çok fazlası katılım ve on saatli aşkın bir süre ara vermeden büyük bir dikkatle izlemiştir. Katılanların hemen hemen hepsi izlemiştir yani. Türk Edebiyatçılar Birliği Kongreleri hatırlarsa, bunun ne anlama geldiği daha iyi anlaşılır sanırım. Özetlersek; bu son kongre iki ana gelişmeyi açık açık gözler önüne sermekte ve başarıları ordan gelmektedir. Birincisi; yazarlarımız, artık kendilerinin de örgütlenmelerinin kaçınılmazlığını bilincine varamışlardır, TYS ile bunun gereğini yerine getirmektedirler. İkincisi; bu son kongrenin, devrimci örgütlerin temel özelliklerinden biri olan disiplin anlayışına sahip bir kuruluş olarak sağlıklı bir biçimde geliştiğini göstermekte olduğudur sendikamızın.

• Sizce, örgütlenmenin, devrimci edebiyatımızla emekçi halkımızın bütünleşmesinde ne gibi etkinliği olabilir? Örgütlenmeyi nasıl düşünüyorsunuz?

• Yazarlarımızın bugüne dek örgütlenmelerini, sanırım yazarlarımızın kişilikleriyle açıklamaya kalkışamayız. Yani, diyelim Cumhuriyet dönemindeki yazarlarımızın örgütlenmelerini, elbet onları kişiliklerinin eksiklikleri yüzünden filan değildir. Çünkü, resmi Cumhuriyet ideolojisinin yazarlarımızın, bir anlamda örgütleri vardır bence, örneğin Halkevleri. Gene CHP, bu yazarları kendi bünyesine içine alarak bir başka tür gizli örgütlenmeyi sağlamıştır. Ama devrimci edebiyatçılar, bilinçli bir biçimde bu haktan yoksun tutulmuşlardır. Bağımsız bir yazar örgütlenmesine gidilmesi halinde, burjuvazinin işine gelmeyecek sonuçların da doğabileceği olasılığı yüzünden bu tür bir örgütlenme sürekli olarak engellenmiştir. Ta ki, Demokrat Parti

devrinde işçi sınıfının politik örgütlenmesi kesinlikle yasaklandığı, parlamentarı görünümü tam faşist bir döneme girdiği için göstermelik bir örgüt kurulmasında sakınca görülmemiştir. Ayrıca, dış dünyaya karşı bu göstermelik demokrasiyi yutturabilmek için böyle bir örgüte izin verildiği de doğrusu söylenebilir. Nitekim, bu örgüte, yani Türk Edebiyatçılar Birliğine taa 1960'lara kadar devrimci yazarlarımızın alınmadıkları hatırlanmalıdır. Öyle ki, değil örgüte almak, bayağı ünlü ama devrimci yazarları bu beyler düzenledikleri edebiyat matanelerine, peceleler filan da çağırmaslardı. Onlar üzerinde böylece ayrı bir terör yaratmak isterlerdi.

Yineyeğin, edebiyatla halkın bütünleşmesi, temelde demokratik örgütlenmelerle çok sıkı bir ilişki içindedir. Şöyle örnekleme isterim: Büyük Şairimiz Nazım Hikmet'in kitaplarının veniden kendisi dilinde yayınlanmaya başlaması, bence ne Yön dergisinin bir yığılması sonucudur, ne de tek başına 1960 Anayasasının emekçi halkımıza bir atfedildiği. Şayet emekçi halkımız o dönemlerde (iyi va da kötü) bir politik örgüte kavuşmamış olsaydı, yani Türkiye İşçi Partisi o dönemlerde bayağı güçlenemese olsaydı, hiç kuskun yok bugün hâlâ Nazım'ın şürlerinin kendi dilinde veniden basılabileceği kavgasını veriyor olacaktık. Nitekim, mezarının da yurda getirilmesi savaşımı o dönemde açılmış olsaydı, gene hiç kuskun yok. bugün Nazım'ın mezarı da Türkiye'de oturdur.

Özetlersek; devrimci edebiyatımızla halkımızın bütünleşebilmesi ancak devrimci örgütlerin kurulmasıyla gerçekleşebilecektir. Yani, hem işçi sınıfının politik örgütlenmesinin güçlenmesiyle, hem de devrimci yazarların örgütlenmeleriyle. Bu nedenle ben, Türkiye Yazarlar Sendikası'nı salt bir ekonomik örgüt olarak düşünemiyorum. Bir anlamda ideolojik bir örgüt kimliğinde de olmalıdır. Ideolojik savaşla, ekonomik savaşımı bir arada yürütmelidir.

• Sizce, TYS'nin bugün önündeki acil görevler nelerdir?

• Kuşkusuz, yazarlarımızın da en acil sorunu, emekçi halkımızın en acil sorunudur. Yani özgürlük kavgasıdır TYS, nitekim bu kavgaya kurulduğu günden beri büyük önem vermiştir. Ceza yasaındaki 141 ve 142 maddelerin yürürlükten kaldırılması, MC Hükümetiyle iyice tinnanmaya geçen faşizme savaş, elbette ilk hedeflerdir. Bu hedeflere ulaşabilmek için, ülkemizdeki bütün demokratik kuruluşlarla doğal bir işbirliği içindedir. Ancak işçi sınıfımızın politik örgütüyle de bir bütünlük içinde olmak zorundadır. Yakın görevlerinden birisi de bence budur.

• TYS önümüzdeki dönemde başka neler yapmalıdır?

• Tabii, özgürlük için savaş, sadece ceza yasaındaki iki maddenin kaldırılması istemekle bitmemektedir. Devrimci kültür ve sanatın güçlenmesiyle yaygınlaşabilmesi için, savasılacak iç ve dış güçler vardır. Bu nedenle halen kul-

TÜRKİYE YAZARLAR SENDİKASI'NIN 3. OLAGAN KONGRESİ YAPILDI. SEÇİLEN YÖNETİM KURULU ÜYELERİNİN YAPTIKLARI GÖREVE BÖLÜMÜNDE AZIZ NESİN YENİDEN GENEL BAŞKANLIĞI GETİRİLDİ. ŞÜKRAN KURDAKUL İKİNCİ BASKAN, DEMİRTAŞ CEYHUN GENEL SEKRETER, OSMAN SAFFET AROLAT, ATAOL BEHRAMOĞLU, ATILLA ÖZKIRIMLI SEKRETER, ALPAY KABACALI MALİ SEKRETER OLARAK GÖREVE BAŞLADILAR. YÖNETİM KURULUNUN DİĞER ÜYELERİ İSE KEMAL SÜLKER, CAN YÜCEL, BEKİR YILDIZ VE ADNAN ÖZALÇINER OLARAK BELİRLENDİ.

TÜRKİYE YAZARLAR SENDİKASI GENEL KURULUNA İLİŞKİN OLARAK YÜRÜYÜŞ, DEMİRTAŞ CEYHUN'UN GÖRÜŞLERİNE BAŞVURDU.

türümüze ve edebiyatımıza kendi ideolojilerinin doğrultusunda biçimlendirmeye çalışan bu güçlerle savaşılmalıdır. Örneğin, cevri edebiyat ve yabancılık yapılarla ilgili on yıllık muafiyet aldatmacası. İlk hedeflerden olmalıdır. Gene, ülkenin kültür ve sanat politikalarının saptanmasında, TYS mutlaka iktidarlarla bir ilişki kurmalı ve düzenleyici rol oynamanın yollarını aramalıdır. Yabancı ülkelerle yapılan ikili kültür anlaşmaları TYS'nin bizzat ilk müdahale etmesi gereken konulardandır. Bir takım özül gözli şarkıcı alış veriş seklinde yürütülen bu ikili kültür anlaşmaları, mutlaka gerçek rayna oturtulmalıdır. Sonra, ülkenin kültür ve edebiyatının oluşmasında etkisi kuskusuz eğitim kuruluşlarıyla da yakından il-

gilenmek zorundadır TYS. Örneğin edebiyat öğretmeni yetiştiren kuruluşlarla, Türk dili ve edebiyatı eğitimi yapan kuruluşlarla. Bunlar bize düşman. Bir ta kıym çarş dısı kişilerin yönetiminde de yio çekilmek tıktı devkusu tarı olur kanısındayım. Orta öğrenimdeki edebiyat derslerinin niteliğiyle ilidirmek ve etkin bir katılım sağlama yolu aramak görevimiz olmalıdır. Son olarak da sunu belirtmek isterim; gene edebiyatından, genç yazarların yetiştirme sorunu da TYS'nin asli görevlerindedir. Bu görev bir takım yayınevlerinin, bir takım dergilerin veya kuruluşların yönetimine terkedilemez. Bugüne dek böyle bir hata işlenmişse, günahtı biz yazarların boynundadır. Unutulmamalıdır.

yeni
devrim teorilerinin
eleştirisi
3
marx ve batı dünyası
jack woddis
Bilim Yayıncılık Limited Ortaklığı
Piyerloti Cad. 21/1 Cemberlitaş - İstanbul

DOSTLAR TİYATROSU'NUN SERGİLEDİĞİ
"GÜN DÖNERKEN" OYUNU YAZARI
YAVUZER ÇETİNKAYA İLE BİR SÖYLEŞİ.

GÜN DÖNERKEN

"Gün Dönerken" güncelliği ve belgesel oyun türüne özgün yaklaşımı ile çok çarpıcı bir oyun niteliğinde. Oyunu nasıl oluşturduğunuz anlatır mısınız?

-Bir Bulgar yazarmın, Dimitroff ve Leipzig dönüşümü üzerine yazdığım bir oyun ile başladım. "İlk Sinyal" diye bir oyun. Şematiktir hayli. Tiyatrosu eksikti deyim yerindeyse. Ama "Dimitroff" gerçeği öyle çarpıcıydı ki, ne edip yapıp oynanmalı bu oyunu diye düşündük. Yoğun bir dramaturji çalışması yapılarak üzerinde tabii. Çeşitli kaynaklardan Dimitroff ile ilgili yiniden fazla kitap bulduk. Okudukça tanıdık, tanıdıkça sevgi ve saygı arttı Dimitroff ustaya. Bu arada aynı konu ile ilgili iki oyun daha bulduk. Olayın derinine inmiş kişiler olarak doyurmadı bu oyunlar bizi. Hep bir eksiklik duygusu vardı içimde. Bir Sovyet oyunundan habetendik bu ara. "Leipzig 33". Metni beklemeye başladık araştırmalarımızı ve incelemimizi sürdürerek. Bir dönem böyle geçti.

-Bu arada Ankara Sanat Tiyatrosu da bir oyun sergiledi değil mi "Dimitroff Olayı" üzerine..

Evet.. Hedda Zinner'in "Kısır Döngü" adlı oyununu sergilediler. Demokratik Alman Cumhuriyeti'nden bir oyun. Yine Dimitroff üzerine olan bu oyunu biz okunamıştık. Ben hâlâ da okuyamadım.

-Çalışmalarınızı etkilemedi mi bu?

-Hayır. Biz bugüne değin sergilediğimiz Rosenberglar Ölmemeli, Havana Duruşması, Alpagut Olayı, Sabotaj Oyunu ve Soruşturma gibi belgesel oyunlan kotonrken, özgün deneyimler geçirmiştik. Konuya çok değişik bir açıdan, Dostlar Tiyatrosu yaklaşımıyla, çarpıcı bir biçimde yaklaşabileceğimiz ve ortaya özgün bir tiyatroya koyabileceğimiz kanısındaydık.

"Leipzig 33" oyunu gelmediğinden mi yeni bir oyun yazma gereksinimini duydunuz?

- Geldi "Leipzig 33". Naime Yılmaer dostumuz kısa bir zamanda çevirdi oyunu. Fakat yeni bir düşünceye uğradık.

- Niçin?

- Aslında bu oyunu okuduğumuzda farkına vardığımız sorun, diğer oyunlarda duyduğumuz eksiklikten de farkına varmamıza neden oldu. Bütün bu oyunlar devrimini yapmış, sosyalist toplum süreci içinde olan ülkelerin seyircisi için yazılmıştı. Dimitroff'un kuşiyası bir savaş vermişti. Faşizm, geçmişte kalmış, yenilmiş ve bir daha görülemeyecek bir olgu idi o ülkelerde. Dimitroff da Gallath denen deviyen Davud misali sergileniyordu. Güncel sorunlara ışık tutmaktan çok, geçmişteki bir olayın ansısına saygı biçiminde yazılmış oyunlardı. Biz ise araştırmalarımızdan biliyorduk ki, Dimitroff'un açıklamaları, günümüz Türkiye'sinin politik koşullarına ve işçi sınıfı hareketine ışık tutacak nitelikteydi. Elimizde bol ve iyice özümlemiş malzeme vardı. Helvayı biz yapmaya karar verdik. O sıralarda dramaturji kurulunun diğer üyelerinin yoğun çalışmaları olmasi ve o güne kadar elimize geçen tüm İngilizce ve Türkçe belgeleri okumuş olmam nedeniyle ben bir taslak göttürdüm. Dramaturji kurulu bu taslağı onayladıktan sonra ben "Dimitroff" ile ilgili bir oyun yazmaya başladım.

- Daha önce bir oyun yazım deneyiminiz var mıydı?

- İlk tiyatroya başladığım Dostlar Tiyatrosu işçi Kolunda Haşmet Zeybek arkadaşımızla toplu olarak yazılan Alpagut Olayının yazım çalışmaları baştan sona içinde bulunmuştum. Daha sonra yine işçi Kolu için "Köy Enstitüleri" üzerine bir oyun denememiz vardı. Haşmet Zeybek ve Ulvi Alacapkatan'la. Topluğa yeni katılan arkadaşlarla "ders" niteliğinde sahneledik bu oyunu ama pek başarılı olmadı ki peşini bıraktık. İki çevirim vardı, Dostlar

Tiyatrosunda oynanan: Art Buchwald'dan "Sheep on The Runway- Büyük". Dümen " ve Maksim Gorki'den "Enemies - 'Düşmanlar" . Bir de sekiz senelik etkin tiyatroya deneyimi Dostlar Tiyatrosunda, oyuncu ve yönetim yardımcısı olarak.

- Ama yine Je bir sene süren zorlu bir çalışma'nın ürünü oldu "Gün Dönerken" Nasıl bir yol izledi çalışmalarınız?

- Dimitroff'u iyice tanıyordum. Kuramsal yazılardan, hakkındaki yazılan "Anı" kitaplarına, biyografilere kadar herşeyi iki üç kez okumuştum. Sıra ortak düşmanımızı, faşizmi tanımaya gelince dağ gibi kitaplar yığıldı önüme. Onbeşbin den fazla sayfataradım. Günümüzde, Nazizmin Almanya'daki trmanışı arasında koşullar arararak. Faşizmin destekçileri, kitle tabanı, ideolojisi, psikolojisi. ve iktidara geçiş yöntemleri tüm ayrıntıları ve önemli noktalarını saptandı, irdelendi.

- Ne kadar sürdü bu?

- Altı ay kadar. Önemli olan bu kadar yoğun belge arasından, bir ipucu çekmek ve oyunun kurgusunu örmeye başlamak.

- Nasıl bir kurgu düşündünüz?

- Önce yukarıda saptadığımızı belirttiğimiz noktaların sergileniği sahneler Dimitroff'un da tanık olduğu olaylarla süren, Raystag yangını ile iyice azan faşizmin trmanışı, Dimitroff'un kundakçı olarak suçlanması ve yargılanması sürecinde, yan sahneler yardımıyla da açıklanıyor ve oyun karanlığın iyice bastırıldığı bu dönemde faşizmin suçlanması ve aydınlık geleceğin muhtulanması ile noktalanıyor. Daha çok spot sahneler biçiminde yürüyen oyun 17 sahne. Oyuna, temel ayrıntı ve noktaları sıcak ve tabandan örneklerle sergilerken, faşizme eğilimli olanlarla, karşı olanlar arasındaki çizgilerin, belgesel filmler ve şarkıcımız da Nazi ideolojisinin ve odönemin yaşamının kendine özgü niteliklerinin, altını çiziyor.

- Evet. Bu "Nazi Şarkıcısı" tipi ve belgesel filmler'den övgüyle söz ediliyor. Bu konuyu biraz açar mısınız.

- Oyunu ilk taslak olarak düşündüğümde, sahne aralarını bağlamak ve gerektiğinde filmlerin komanterini anlatmak için Bay Sentez diye bir rol vardı. Oyunun ilk yazımı bittiğinde, arkadaşlar, oyunun kendi başına gittiğini, gereken her şeyi söylediğini, böyle bir yorum'un fazla olduğunu söylediler. Fakat içinde bir eksiklik duygusu vardı. Dönemi anlatan filmler kendi başlarına oyunun çerçevesini sağlayamıyordu. Biz zarf olarak ama, bir gün oyunun yazım sırasında dinlenirken Brecht'in "Tiyatroya üzerine Yazılar"ını okuyordum. Aristocu olmayan tiyatroya'nun ilkelere bir kaç basma kalıp ilke ile geçişirmek olanak dışıdır. Bu ilkelere ayrıntılar ile işlenmeli ve aktörün göstemesi, sahne tekniği, dramaturji, filmler ve sahne müziği gibi öğeleri de içermelidir. Oyunda herşeyin kullanılabilceğini düşünmüştüm de, şarkı hiç aklıma gelme-

-nişli. Sanki belgesel oyunun ciddiyetine müzik yakışmazmış gibi yanlış bir duygu vardı içimde..

Bu duygunun yanıtını yine Brecht veriyordu, "Ana" oyunu ile ilgili bir yazı-
sında:

"Ana gibi bir öğrenim oyunu, Aristocu olmayan veya benim deyimimle epik sistemin bazı ilkelere ve gösterim yöntemlerini kullanır; anlatılan olayların toplumsal çerçevesini ön plana çıkarmak için film, projeksiyon kullanmak; sahnede'ki eylemi canlandırmak ve tamamlamak için müzik kullanmak.

Önce her sahne için bir şarkıcı düşündüm Her sahne sonunda veya ortasında oyundaki tiplerden biri sosyal çerçeveyi vurgulayan şarkılar söyleyecekti. Bu fazla müziğe boğmak olacaktı oyunu. 17 şarkı. Bu arada oyunun provaları başlamıştı ve metin üzerine yönetmen Mehmet Akan ile çalışmalarımız sürüyordu. Bu oyuna bir şarkıcı soksak olur mu dedim Mehmet Akan'a. Dünden hazırım o da. Epey oturup, tartışarak niteliğini ve çerçevesini çizdik şarkıcı'nın. Ne tür filmlerle beraber, şarkıların daha işlevli olacağı tartışarak bulduk. Ortaya Zeliha Berksoy'un da gerçekten çok başarılı bir biçimde canlandırdığı "Nazi Şarkıcısı" çıktı. Arif Erkin'in nefis müziğiyle "Nazi Ideolojisinden" örnekler dile getiren, Ulvi Alacapkatan'ın kurguladığı filmler ve Orhan Taylan'ın dekoruyla, Nazi dönemi'nin atmosferi belirgin biçimde, amacımıza uygun olarak gerçekleştirdi.

- Çalışma yönteminizden söz eder misiniz?

- Şarkıcı ve Filmler olayında verdiği örnek yanıtlıyor bu soruyu galiba. Artık bir oyun yazmanın evinde oturup bir oyun yazdıktan sonra bunu bir tiyatroya verip oynanması diye beklemesi çabı kapandı. Oyunun bir kollektif biçimde oluşturulması artık. Ancak belirli bir işbölümü söz konusu olabilir. Ankara Sanat Tiyatrosu da aynı yolu deniyor uzun bir süreçtir. Ben yazdığım bir sahneyi, Dramaturji Kuruluna okudum. Eleştiriler. Yeniden yazdım. Son balını oyun oynanmadan bir hafta önce aldı. Yorumu bir çalışma yöntemi belki. Hepimizin tiyatroya eyleminde de sürdürdüğümüzü göz önünde tutarak. Ama başanmış ve yaşanmış ve devrimi bir tiyatroya sorumlu olduğunun sonucu olarak.

Ortaklaşa uğruş, ortaklaşa başan. Gün Dönerken başarılı bir oyun olduysa ki nesnel kanıca öyle, bunda Dostlar Tiyatrosunun tüm üyelerinin katkısı bir diğerinden ne fazladır, ne eksik.

- Niçin adı "Gün Dönerken" oyununuzun?

- Çok zor isim bulduk oyunumuza. Almanya'da gün geçeye dönerken başlan oyun, bu gecenin sabahının mustusunu da içeren bir süreç kapsıyordu. Tek bir kişinin Dimitroff'un veva yalnız faşizmin üzerine bir oyun değil, tarihsel bir sürecin, bir dönemin oyunu idi oluşturduğumuz. Karanlığı da aydınlığı da kapsayan bir isim aradık hep. Deyim yerindeyse diyalektik bir isim. Sonunda öneri bir dostumuzdan, öykücü dostumuz Furuzan'dan geldi "Gün Dönerken" lyi bir isim değil mi?

- İlerisi için bir tasarımlar var mı?

- Kişi ve tiyatroya olarak bir çok yoldan çalışmalarımız sürüyor ilerleye yönelik. Bu ortamda anlatılacak, irdelenecek o kadar çok konu var ki, mutlak bir taraftan tutacağı işi herhalde

- Başarılar.

- Hepimize

ENTERNASYONALİZM ÜZERİNE TARTIŞMA

Sovyetler Birliği'nde yayınlanan haftalık Yeni Zamanlar ("Novoye Vremya") dergisinde, işçi sınıfı partileri arasında "proleter enternasyonalizmi" konusunda sürdürülen tartışmanın bazı sorunlarına değinildi. Derginin ikinci Mart sayısında felsefe doktoru Alexandre Sobolev imzası ile yayınlanan yazıda, enternasyonalizm kavramının Lenin tarafından ele alınış biçimi üzerinde durulduktan sonra şöyle dedi:

"Proleter dayanışmasının sorunlarının komünist partileri tarafından yaratıcı biçimde incelenmesi, enternasyonalizmin önemli sorunları üzerinde farklı bakış açıları doğurmaktadır. Bu farklılıklar, her şeyden önce, işçi hareketi müfrezelerinin eylemde bulunduğu koşulların çeşitliliğini yansıtır.

"Komünistler arasındaki tartışmalar, proleter dayanışmasının yeni biçimlerini bulmayı amaçladıkça ilginç, yararlı ve verimli olurlar.

"Bununla birlikte, kanımızca bu görüş alış verişini, yaratıcı marksizme ve tekeli sermayenin saldırısı karşısında uluslararası dayanışmayı güçlendirme güncel gereksinimine bütünüyle uymayan tavır alışlara da sahne oluyor. Nihai hakikati elimizde tuttuğumuz iddiasını taşımaksızın, üzerinde durulan konularda kendi görüşümüzü açıklamak isteriz. "Proleter enternasyonalizmi" ve "uluslararası dayanışma" kavramlarının çakışık çakışmadığı tartışmasının irdelemesi gerekiyor. Bazı yazarlar bu kavramların farklı olduğunu ileri sürüyorlar. Ancak, bu görüşü destekleyen hiç bir inandırıcı kanıt getiriyorlar. Bunun da ötesinde, gezegenimizin ilerici ve devrimci güçlerinin kaynaşmasının güçlendirilmesine, bu sorunu üç noktaya götürerek mi katkıda bulunulacağını sormak gerekiyor.

"Berlin Konferansı'nın belgesinde "proleter enternasyonalizmi" deyiminin yer almamasına basında birçok kez değinildi. Ancak o belgede, işçi sınıfının çeşitli müfrezelerinin, Marx, Engels ve Lenin'in büyük düşünceleri temelindeki dostça gönüllü işbirliği ve dayanışmasını güçlendirmenin zorunluluğu da belirtilmiştir.

"O belgenin özü ve sözü yajamsal bir gereksinimi, tüm devrimci ve kurtuluşçu güçlerin gerçek uluslararası dayanışmasını bütün araçlarla sağlamışlarının zorunluluğunu yansıtıyordu."

EYLEMLERDE DAYANIŞMA

SBKP'nin, bu uluslararası dayanışmayı kendi politikasında pratiğe geçirme çabalarına değinilen yazıda daha sonra şöyle dedi: "Berlin Konferansı'nın ruhuna uygun olarak, asıl dikkatimizi, uluslararası işçi sınıfının eylem birliğini güçlendirmeye, barış, halkların güvenliği ve toplumsal ilerleme mücadelesinde ve demokrasinin, ulusal bağımsızlık ve sosyalizm güçlerinin ilerici atışında komünistlerin safını pekiştirme yönündeki pratik eylemlere çevireceğiz, deyimler üzerinde tartışarak bir yarar gelemez... Ne var ki bazı yayınlarda asıl dikkatler, uluslararası dayanışmanın ve barışçı, demokratik ve sosyal güçlerin çeşitli müfrezeleri arasındaki dayanışmanın daha etkin biçimlerinin araştırılmasına dönük olmuştur. Tam tersine, çeşitlilik ve dünya gelişmesinin canalıcı sorunlarında görünüşteki ayrıntıların aranmasına ağırlık veriliyor. Bizce bu tutum Avrupa komünist partilerinin Berlin'de ulaştıkları sonuçlara aykırıdır. Uluslararası dayanışmayı güçlendirmeye, zayıflatır.

"19. yüzyıldaki sınıf mücadelelerinden, Ekim Devrimi ve tek bir ülkede sosyalizmin kuruluşu döneminden kaynaklanan proleter enternasyonalizminin çağdaş işçi sınıfının devrimci silahı olmaktan çıktığı" yönündeki görüşlere değinilen Sobolev bu konuda şöyle dedi: "Enternasyonalizmin Marx, Engels ve Lenin tarafından formüle edilen ilkelerinin toplumsal ilerlemeye yönelik koşullarına uymadığını düşündüreceğiz deneler olsa, ya da teori ve yaşam, barış, halkların ulusal özgürlüğü, demokrasi ve sosyalizm mücadelesinde uluslararası dayanışmanın daha faal ve daha etkin biçimlerini gerekli kılarsa idi, dayanışmanın yeni temellerine kimsenin bir diyeceği olmazdı. Eskimiş ilkelerin ve biçimlerin sayınması, doğmatizmin yalnız en kötüsü değil, en tehlikelisi de olurdu.

"Ne var ki, daha yakından bakıldığında, uluslararası dayanışmanın marksist-leninist ilkelerinin yeni tarihsel gerçekliklere uymadığını kanıtlamak işi kimsenin en küçük geçerli bir gerekçe ileri sürmediği görülmüyor. Üstelik 'yeni enternasyonalizm'in taraftarları, tarihin itici güçlerinin yüzyılımızın yakıcı sorunlarının çözümü için birleşebileceği ve değişik ülkelerin işçi sınıfı ile tüm emekçilerinin yardımlaşabileceği daha yüksek, daha yetkin ve daha etkin temeller önermiş değiller.

ENTERNASYONALİZM VE PARTİLERİN ÖZERKLİĞİ

A. Sobolev, "güncel uluslararası görevleri yalnızca ulusal hedefleri en çabuk biçimde gerçekleştirerek yerine getirmeyi" öneren görüşleri de eleştirdikten sonra şöyle dedi: "Gerek proleter enternasyonalizmi gerekse her partinin özerkliği ve bağımsızlığı, güdül başlarına birer amaç değildir. Her ikisinin de bir sınıf karakteri vardır ve her ikisi de sosyalizm için mücadelenin görevlerine bağlı kılınmalıdır. Aynı zamanda her komünist partisinin özerkliğini de varsayan enternasyonalizm, bu nedenle, her ülke işçi sınıfının ve onun öncüsünün dönüştürücü devrimci eyleminin etkinliğini yükseltmenin güçlü bir aracıdır."

Enternasyonalizmin yönlerinin çeşitli yorumlarının bazı "mit"lerin yaratılmasına da yardımcı olduğunu değinen Sobolev, bunun nedenlerini şöyle sıraladı: "Kimi zamanlar deyimlerin anlaşılmasındaki farklılıklar, kimi zaman sorunun dar bir özlü yorumu, kimi zaman da gerçekliğin bilinçli olarak çarpıtılması." Bu "mit"lerden birinin, enternasyonalist görevleri kabul etmenin, kaçınılmaz olarak "ulusaristü bir organın yaratılmasını" gerektirdiği görüşü olduğunu belirttikten sonra şöyle dedi: "Çağdaş komünist hareket, uluslararası dayanışmanın içeriğinin, genişliğinin, biçim ve yöntemlerinin, her komünist partisi tarafından somut koşullar ve gerçek olanaklar değerlendirilerek tam bağımsızlık içinde belirlendiği görüşünden hareket ediyor. Bu belirlemenin nesnel tarihsel temeli ve yöntemini, her komünist partisinin özerkliği ile, o partinin enternasyonalist görevlerine karşı taşıdığı gönüllü saygı ve marksizm-leninizme olan bağlılığı arasındaki diyalektik bağımlılık oluşturuyor."

Yeni Zamanlar yazarı, aynı konuda diğer bir "mit" olan "proleter enternasyonalizmi" deyiminin belirli komünist partilerinin diğerleri üzerindeki hegemonyasını telkin işi kullandığı görüşünün temelsizliğini de belirttikten sonra, günümüzde koşullarda "enternasyonalizmin zenginleştirilmesi" konusuna değindi.

ENTERNASYONALİZMİN ZENGİNLEŞMESİNDE İKİ EĞİLİM

Yazar bu konuda şöyle dedi: "Güncel dünya gelişmesinin derin süreçleri, sosyalizm ile kapitalizm arasındaki tarihsel yarışmanın global karakteri, bilimsel ve teknik devrimin toplumsal sonuçları, birbirine taban tabana karşıt iki bütünlüğe sürecinin gerçekleşmesi işçi, demokratik ve ulusal kurtuluş hareketinin yeni atılımı gibi olgular, ulusal ile uluslararası arasındaki diyalektik gitgide daha büyük bir dinamizm ve çok düzeylilik kazandırıyor. Artık yeni bir basamağa ulaşan bu diyalektik, günümüzde, ilk başta çelişen ancak gerçekte birbirine bağlı şu iki eğilime kendisini gösteriyor:

"Bir yandan, bütün demokratik ve devrimci hareketler arasındaki iç bağımlılık sürekli olarak sağlamlaşıyor. Sosyalist ülkelerin güçlenmesi ve gelişmesi, işçi sınıfının çeşitli müfrezelerinin ilerlemeleri, ulusal kurtuluş hareketinin yeni başarıları, yalnız şu ya da bu ülkedeki güçler dengesine dayanıyor. Bunun yanında büyük ölçüde, genel uluslararası duruma, sosyalizm ile kapitalizm arasındaki global karşıtlığın durumuna, anti-empyrialist güçlerin uluslararası yardımlaşmasının karakterine ve boyutlarına da bağlı kahyor.

"Diğer yandan, demokratik ve devrimci hareketin somut tarihsel koşullar farklılaşıyor. Tarihsel gelenekleri ve uluslararası özellikleri derinlemesine kavramanın ve siyasal mücadele içinde bunları azami ölçüde değerlendirmenin, işçi sınıfının devrimci ve dönüştürücü eyleminin etkinliği üzerindeki etkisi artıyor. Demokratik kurumların ve toplumsal yaşama kitlesel katılımın varolan biçimlerinden yararlanılıyor. Ortaya çıkan bu yeni durumda, koşullar, toplumun devrimci dönüşümü yönünde özgül ulusal yolların araştırılmasına ve uygulanmasına gitgide daha çok elverişli."

ENTERNASYONALİZMİN ORTAYA ÇIKIŞ BİÇİMLERİ

Felsefe doktoru Sobolev yazısına şöyle devam etti:

"Toplumsal yaşamın karmaşıklığı, şu ya da bu ülkenin işçi sınıfının önüne çıkan somut tarihsel görevlerinin özgünlüğü, uluslararası bağlantıların çeşitliliğinin artması, her somut durumda enternasyonalizmin şu ya da bu yönünü ön plana çıkarıyor. Örneğin uluslararası işçi sınıfının doğrudan ve dolaylı politik desteği ve silah yardımı yaşamış olan Vietnam ve Angola halkları, toplumsal ilerlemeye kendi ulusal sorunlarının çözümünün uluslararası sorunlara koparılmaz biçimde bağlı kaldığını, ve büyük ölçüde, ancak başta sosyalist ülkeler olmak üzere diğer ülkelerin devrimci güçlerinin enternasyonalist ödevlerini yapmaları mümkün olabildiğini belirtiyorlar.

"Başka koşullarda ise, ulusal ve uluslararası arasındaki iç bağımlılık ve karşılıklı etkileşime, dünya sosyalizmi ile dünya kapitalizminin genel karşıtlığına organik olarak bütünleşiyor ve bu yüzden o ölçüde açık kendisini gösteriyor. Diğer bir deyişle, ulusal ile uluslararası arasındaki diyalektik bazı durumlarda net ve belirgin biçimde ortaya çıkıyor, diğer durumlarda ise daha az görür çarpan biçimler alıyor. Ancak, bu diyalektik ortaya çıktığı biçim ve düzey ne olursa olsun, nesnelliklerinden hiç bir şey yitmiyor."

Sobolev, yazısının geri kalan bölümünde, günümüzün, uluslararası dayanışmanın güçlendirilmesini gerekli kılan bazı somut sorunların üzerinde durdu. Yazı şöyle tamamlandı: "Bu tür global sorunların önemi ve kapsamı, tüm ilerici sınıfların ve tüm halkların ortak çabalarıyla uluslararası düzeyde çözümlenmeyi beklemeye dayatılıyor devam edecek. Bu arada, tarihin tüm itici güçleri arasındaki uluslararası dayanışmanın tarihsel gerekliliği ve gerçek önemi de kuşkusuz artacak. Bütün bunlar, özgür ve bağımsız halkların yardımlaşmasının içeriğinin ve biçimlerinin zenginleştirilmesini çağrılmaz olarak dayatacak."